

SLOVENSKI NAROD.

„Slovenski Narod“ velja:

v Ljubljani na dom dostavljen:
celo leto K 24—
pol leta 12—
četrt leta 6—
na mesec 2—

v upravnistvu prejemati:
celo leto K 22—
pol leta 11—
četrt leta 5-50
na mesec 1-90

Izobražba vsak dan zvečer izvenredni modelje in praznike.

Inserati veljajo: petostopna peti vrsta za enkrat po 14 vin., za dvakrat po 12 vin., za trikrat ali večkrat po 10 vin. Pri večjih insercijah po dogovoru. Upravnistvu naj se pošiljajo naročnine, reklamacije, inserati itd. to je administrativne stvari.

Posamezna številka velja 10 vinarjev.

Na pismena naročila brez istodobne vpslatve naročnine se ne ozira.

„Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

„Slovenski Narod“ velja po pošti:

za Avstro-Ogrsko:
celo leto K 25—
pol leta 13—
četrt leta 6-50
na mesec 2-30

za Nemčijo:
celo leto K 28—
za Ameriko in vse druge dežele:
celo leto K 30—

Dopisi naj se frankirajo. Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo: Knafljeva ulica št. 5 (v pritličju levo), telefon št. 34.

Vprašanjem glede inseratov se naj priloži za odgovor dopisnica ali znamka. Upravnistvo: Knafljeva ulica št. 5 (spodaj, dvorišče levo), telefon št. 85.

Vabilo na naročbo.

Slavno p. n. občinstvo vladno vabilo na novo naročbo, stare p. n. naročnike pa, katerim je potekla konec meseca naročnina, prosimo, da jo o pravem času ponove, da pošiljanje ne preneha in da dobe vse številke.

„SLOVENSKI NAROD“

velja v Ljubljani na dom dostavljen:

Vse leto K 24— | Četrt leta K 6—
Pol leta 12— | En mesec 2—

V upravnistvu prejemati na mesec K 1-90.

Spošiljanjem po pošti v Avstriji velja:

Vse leto K 25— | Četrt leta K 6-50
Pol leta 13— | En mesec 2-30

Za Nemčijo vse leto 28 K. Za Ameriko in druge dežele vse leto 30 K.

Naročba se lahko z vsakim dnevom, a bratu se mora poslati tudi naročnina, drugače se ne oziramo na dotično naročilo. Pri reklamacijah naj se navede vedno dan zadnjega plačila naročnine.

List se ustavlja 10. dan po poteku naročnine brez ozira vsakemu, kdor je ne vpošlje o pravem času.

Upravnistvo „Slovenskega Naroda“

Državni zbor.

Hochenburger izgnan iz zbornice — bo demisioniral. — Markhlova korupcijska afeta.

Dunaj, 29. novembra.

Danes so pognali Hochenburgerja iz parlamenta. Bil je to dramatični vsekonek ene energične akcije, ki jo je pričel v novi zbornici poslanec dr. Ravnihar proti sistemu, ki ne pozna mej nemškega šovinizma in korupcije v najzvestejšem, kar mora čuvati država kot puncico očesa — v pravosodstvu. V tem smislu je nujen predlog posl. dr. Körnerja le nekako nadaljevanje v zbiranju obtežilnega gradiva, katerega teža bi morala že davno pokopati moža, ki je moral danes slišati iz stoterih ust besedo: oskrunjevalec justice! Dr. Hochenburger je dobro občutil, da je zanj nastala nujna potreba se braniti in pred zbornico zagovarjati. Odgovoril je dr. Ravniharju, in danes se je dvignil, da replicira na Körnerjevo izvajanja. Natura tega moža pa je

taka, o kateri velja stari pregovor: furca expellas, tam recurret. Nobeden ministrski frak, nobena službena prisega, nobena uradniška dolžnost tega moža ne spremeni v objektivnega upravitelja resorsta, kateri pomenja za varnost in obstoj države toliko kakor trije vogelniki kamni za hišo. Hochenburger je ostal kot justični minister nemški radikalec onega kova, ki ga v najčistejši kulturi poznamo le iz Badenijeve dobe: v mislih in v srcu tega moža še vedno eksistira le dva dela Avstrije: zemlja gospodov in teritorij helotov — Slovanov. In tako je prišlo, da je justični minister v začetku svojega govora poudarjal, da se mora pravosodstvo odtegniti vsakemu političnemu vplivu, takoj na to pa proglasil princip posestnega stanja nemških sodnikov! Minister, ki upravlja svoj resort po načelih nemškega posestnega stanja, minister justice, ki bje zaprisežen pravici in nepristranosti v obraz z gesli narodnega boja, s principu nemških pivniških politikov. Hochenburger, ki priznava da za justično upravo niso merodajne kvalifikacije in doslužena prava, temveč posestno stanje nemških sodnikov! Kdaj se je še upal kakšen justični minister, ki je v roke cesarjeve prisegel biti pravičen uradnik in zvest varuh zaupanega mu zaklada, ki ga pompozni napis na cesarskem gradu proglašja — iustitia fundamentum regnorum, tako napram celi avstrijski javnosti zasmehovati to cesarjevo geslo? Čudno, da že pri teh njegovih besedah ni izbruhnilo ogorčenje, nič čudnega pa ni, da se justični minister s tem še ni zadovoljil, temveč je spravlil kratkim potom tudi nad ustavopravno sestavo države same, kar označuje, kakor znano naš kazenski zakon direktno kot veleizdajstvo. Strmeči poslanci so iz ust justičnega ministra naenkrat izvedeli, da eksistira poleg dežel, ki smo jih dosedaj kot v državnem zboru zastopane poznali, posebna provinca »Deutschböhmen« imenovana, katero justični minister tako točno loči od ostalih zlasti pa od ostale češke kronovine, kakor Štajersko od Koroške. Bila je to zadnja kaplja v čaši ogorčenja, dvignil se je vihar, pred katerim je moral, bled in prepadel zbežati justični minister sredi svojega govora iz zbornice, oblišan in označen kot oskrunjevalec justice. — Prizori, ki so se pri tem odigravali, so mo-

rali izzvati prepričanje, da je situacija za vlado in za parlament zgubljena, da na mirno delovanje ni več upati. Že je justični minister naznanil grofu Stürgkhu, da poda event. svojo demisijo, s čimer bi bil v tem kritičnem trenutku, v katerem ni moglo biti govora, o kakem treznem preudarjanju strank, pognal vse nemške stranke v največji odpor proti vladi in parlamentu, kar je načelnik nemškega »Nationalverbanda« ministrskemu predsedniku tudi takoj zagrozil. Parlamentarnim posvetovalcem se je posrečilo doseči provizorno premirje, v zopet tvorjeni seji je Hochenburger svoj terminus »Deutschböhmen« opravičeval ter se izgovarjal, da s tem nikakor ni hotel uvesti kak posebnih državnopravnih pojem temveč, da je rabil v svrhu »okrajšanja« le besedo, s katero se običajno označuje oni del češkega kraljevstva, kjer prebivajo po večini Nemci. Tako je mogel Hochenburger svoj govor končati, ter so se stranke izognile razporu, v katerem bi bil mogel biti pokopan parlament. Seja se je precej mirno končala, toda stvar sama zato še ni končana. Današnji dan je pokazal Slovanom, da je prva in največja ovira njihovega sodelovanja pri parlamentarnem delu Hochenburger in tudi Nemci so morali spoznati, da sesprovozkacijami in agitacijskimi alurami z ministrske klopi onemogočuje vsak politični razvoj. Današnji dan je za Hochenburgerja usoden, njegov položaj ne vzdržljiv in kriza v justičnem ministrstvu po splošnem prepričanju gotova stvar. Govorilo se je zvečer, da grozi Hochenburgerju usoda, kakršna je svoj čas zadela ministra Schreinerja: usoda, da ga cesar nemilostno iz službe požene, kakor so ga danes pognali iz parlamenta slovaški poslanci.

Tudi če bi se današnji slučaj ne bil prigodil, bi bilo obtežljivo gradivo, ki se množi proti Hochenburgerju, moralo skoraj in skoraj imeti podobne učinke: Komaj se prične justični minister z rokami in nogami braniti krivde v enem konkretnem slučaju, že mu predloži neusmiljena kritika slovaških poslancev nove dokaze njegovega delovanja. Komaj je danes Hochenburger končal svoj odgovor na dr. Körnerja, že je poslanec Stranšký razkril korupcijsko afero, ki je tem gorostasnejša, ker se tiče aktivnega poslanca, ki si svojo

politiko v službi vlade plačevati z izventurnim avanzmajem. Gre za dičnega poslanca naših spodnještajerskih mest in trgov dr. Markhla, ki je bil pred par dnevi imenovan za višjega svetnika dež. sodnije. Poslanec Stranšký je na koncu seje pozval predsednika, naj varuje dostojnost parlamenta ter preišče slučaj, ki ima vse znake nečedne korupcijske afere. Poslanec Markhl je postal 1. 1905 deželnosodni svetnik pri celovškem dež. sodišču, po svoji izvolitvi za poslanca pa je bil kakor status izrečno pripominja »za dobo svojega mandata« pridelen graškemu sodišču, pri katerem od 1. 1907 ni opravljal niti ene uradne ure. Pred par dnevi pa so čitali strmeči sodniki in Markhlovi kolegi, da je imenovan za nadsvetnika, on, ki fungira v statusu pod št. 46 in, ki je na ta način preskočil 30 zvesto in trdo služnih vrstnikov! Posl. Stranšký je pravilno poudarjal, da proti izventurnemu avanzmaju sodnika ni ugovarjati, kadar gre za to odlikovati posebno kvalifikovanega uradnika — toda pri Markhlu o tem predpogoju takega avanzmaja ne more biti govora, ker že štiri leta ne opravlja prav nikake službe in torej sploh ne more biti kvalificiran. Zadeva je torej skozi in skozi korupcijska, justični minister je hotel nagraditi strupenega sovražnika Slovanov in zvestega službenika vlade. Dolžnost parlamenta bi bila se na primeren način odkriti takih elementov, če že ne dejansko, pa vsaj moralno. Posl. Markhl je imel toliko korajže, da se je upal Stranškemu odgovoriti. Polemiziral pa je z — »Arbeiter Zeitung«, ki se je zjutraj glede datuma njegovega imenovanja za deželnosodnega svetnika zmotila, svoj poslednji avanzma upravičeval, češ, da so z njim vred avanzirali tudi dež. sodni svetniki, ki so v statusu celo za njim. Seveda pa Markhl ni povedal 1. da je avanzma bil izventurni in 2. da so vsi ostali izventurno za nadsvetnike imenovani svetniki aktivni, odlično kvalificirani sodniki.

Markhl pečata plačnega poslanca, ki mu ga je pritisnil poslanec Stranšký na čelo ni mogel in ne more izbrisati. Zastopnik našega spodnještajerskega »Nemštva« je obsojen.

Po seji se je pričelo v raznih klubih prav živahno gibanje. Sestal se je ministrski svet, vršijo se konfe-

rence med vlado in strankami in na slovaški strani se čim dalje bolj utrjuje prepričanje, da je Hochenburgerjeva demisija postala sedaj najnujnejša parlamentarna potreba. — Jutri zbornica nima seje in razburjenje današnjega dne se bo moglo ublažiti ter se umakniti trezni prevdarnosti, ki jo zbornica, ako hoče živeti in delovati bolj kakor kdaj potrebuje. Treba bo dobrega razpoloženja in veselja za delo, da reši parlament uradniško predlogo s tozadevnimi davki vred ter proračunski provizorij, ki pride že prihodnji teden v plenum. Uradniška predloga do danes radi raznih ovir še ni bila dotiskana, baje pa bo že jutri razdeljena.

V naslednjem podajemo sejno poročilo:

Začetkom seje je minister notranjih del baron Heindl obširno utemeljeval novo uradniško predlogo, ki jo je vlada danes hotela predložiti. Bistvena izvajanja ministra Heindla so objavljena že med večerajšnjim brzojavkami. Potem je zbornica po kratki debati dognala prvo branje novele kaz. procesa, in na to nadaljevala razpravo o nujnem predlogu dr. Körnerja glede imenovanja sodnikov na Češkem.

Prvi je govoril justični minister Hochenburger. Že prve njegove besede so vznemirile slovaške poslance, ko pa se je postavil na stališče, da so okrajši s pretežno nemškim prebivalstvom na Češkem posebna kronovina »Deutschböhmen«, je nastal vihar, ki je bil že popisan večeraj med brzojavkami. Predsednik je prekinil sejo.

Ko je bila za knlisami dogovorjena začasna obravnava v tem smislu da minister Hochenburger z »interpretacijco« prekliče svoje besede, se je seja zopet začela in je Hochenburger opravičeval svoje postopanje pri imenovanju sodnikov na Češkem. Po njegovem govoru se je razprava prekinila.

Koncem seje je posl. dr. Stranšký v obliki vprašanja na predsednika ožigal korupcijsko afero celjskega poslanca Markhla. Rekel je: Med prve pogoje vestnega in smotrnega delovanja parlamenta spada popolna neodvisnost poslancev. Zlasti ne sme vlada priti v položaj, da bi na poslance vplivala. Zdaj pa se je naslednje zgodilo. Poslanec Markhl, ki je šele pet let deželnosodni svetnik

LISTEK.

Nesrečna miklavževka.

Spisal Studentko.

Nebeškolepi časi so bili to! Bili smo v šesti šoli in dobili smo tako dobrega razrednika, da nam je postala šola kraj zabave in veselja. Mož je bil stara, poštena kranjska duša in precej prvo uro nas je prijazno nazval »fantje«, kar se nam je zdelo prav všeč, videč, da hoče ravnati z nami prav lepo po domače. Ko smo pa dobili nazaj popravljeni prvo grško nalogo, se nam je srce v veselju še bolj razširilo, kajti spoznali smo zopet novo, za nas novo lastnost profesorjevo. Sicer nam je pošteni gospod že vnaprej povedal, da moramo pisati veliko in razločno — ker on vsled ostarelosti ne vidi na nobene naočnike več. To je bil nam dobrohoten migljaj. In pisali smo vsi prav drobno in razločno, zlasti na gotovih mestih. . . . No, mož ni nič rekel, ampak popravil je nalogo po svoji moči. Z združenimi močmi in z rezervo iz višjih razredov smo pozneje konstatirali, kako se nam je obnesel naš manever. Tisti, ki so pisali veliko in razločno, so imeli pač popravljeno vse natančno, a kar nas je bilo bolj boječih, z nerazločno in drobno pisavo, smo se pa ognili marsikaki »krvavo-rdeči tintni praski«. Gospod pro-

fesor ni znal brati, ni razločil, kdo bi mu mogel kaj takega zameriti? Mi že ne. . .

A ni sreče brez pelina. Tudi nam je zagrenil veselo ure, ki smo jih imeli pri razredniku, drugi profesor, ki smo mu dali ime »šiba božjak«, ali kratko Atila II. Najboljši zgodovinar našega razreda mu je dal to zasluženo ime. Trdil je, da je to zadnji potomec slabo — slavnih Hunov in da že njegova vnanjost, zlasti oblika lobanje, kaže zanesljive znake tega rodu. Da bi pa ne bilo v tem kakega nesporazumljenja — kakor v tistem času, ko so imeli ljubljanski volilci izkoprane zmrznjene žabe in želve za turške butice — se je napolnila posebna komisija iz našega razreda v deželni muzej, ki je resničnost sošolca zgodovinarja neovržno dokazala. Ta naš profesor, zadnji potomec Hunov, oblečen v raztrgan plašč nemške kulture, je bil naš smrtni sovražnik. Učil je nemščino, pa tako učil, da ni nihče nič znal. Kajti dobivali smo po vrsti same dvojke. Naloge skoro ni bilo vredno pisati. Če sem naredil dolgo, se je nabralo nekaj več napak in pisal sem dvojko. Če je bila naloga kratka, ni bilo sicer napak, a spodaj je stala opomba, da manjka dve tretjini naloge. In bila je spet — dvojka. Kakorkoli smo naredili, vedno je bil isti rezultat. To nam je začelo iti po glavi. »Kaj bo,« smo vzdihovali kakor cesar Janez v Martinu Krpanu, »če se Atila ne ukroti!« Po prvi konferenci smo šele jasno videli

divjanje tega Huna. Bili smo skoro vsi imenovani. Tedaj pa je zavrela kri v nas. Sošolec Janez Puntar je skočil na katedro in govoril: »Tovariši! Ravnokar smo videli nesrečne nasledke šibe božje, pogrmajnenega Huna! To ne more iti več dalje. Pokazimo, da smo kranjski fantje, da se ne bojimo ne birača, ne hudiča, še manj pa zadnjega pomehkuženega Huna. Na boj za naše pravice!«

»Na boj!« je odmevalo votlo po razredu in že so padale pesti po klopetih. V tistem hipu je straža pri vratih naznanila prihod ravnateljev. — Duhovi so se v strahu malo pomirili, ali bolje potuhnilili. Ravnatelj je šel samo mimo razreda in ni nič slutil, kaj se kuha v njegovi bližini. Še tisti večer smo imeli v gostilni »Pri veselih brateh« sestanek. Tam se je sklenilo to — le: Za enkrat gre samo deputacija k razredniku. Če ne bo to pomagalo, k ravnatelju, a v zadnji sili se napove štrajk. Nekateri smo bili precej za štrajk — toda pri glasovanju so zmagali zmernejši elementi in drugi smo se morali zaradi discipline vdati.

Drugi dan je bila že deputacija pri razredniku. Dobri mož je tolažil in obljubljal, da bo posredoval na vso moč, da se bo milejše ravnalo z nami v bodoče. Bili smo potolaženi in nestrpno smo čakali prihodnje nemške ure. . . . In prišel je v razred Atila. . . . Ni prišel kot človek, ampak planil je kot divjak. Vsi smo v strahu pričakovali kaj bo. . .

Bilo je tiho kot v grobu. Profesor pa se je razkoračil na katedru in padale so besede kot kvante kakega frajtarja, ko se postavi prvič pred regruta. Ozmerjal nas je prav po hunsko in zabijal, da se nima nikdo pritoževati drugemu, kot sebi, ako dobi slab red. Potem se je začelo izpraševanje. Med drugimi sva bila vprašana tudi jaz in Janez Puntar. Meni je dal + 5, Puntarju pa — 4, kakor so opazovali »redogledi«. Tudi drugi so dobili večinoma te rede. — »Malo smo že naredili,« mi je rekel Puntar, ko sva šla iz šole domov. — »Ampak če ne bo še boljše, pritisnemo bolj!«

Kmalu so pa opazili »redogledi«, to so bili trije v prvi klopi, ki so natančno pazili, kake poteze dela profesor v svoj katalog, da daje Atila zopet same petice. Tudi pri nalogah se ni prav nič pobiljšal.

Kmalu nato je šla druga deputacija k ravnatelju. Ta je bil pa mož drugih nazorov kot naš razrednik. Svetoval jim je precej trdo, da se moramo bolj učiti, ker profesor hoče, da kaj znamo in da nas s slabimi reči le odvrača od zanemarjanja svojega predmeta. Odpravil jih je z lepim opominom, naj se le pridno učijo in da se marljivim ob koncu semestra ne bo zgodilo žalega.

Ko smo to izvedeli in ko je prihodnjo uro Atila divjal zopet po stari navadi, je dozorel v nas vseh trden sklep: »Štrajk!«

Po šoli smo se sešli zopet v po-

sebni sobi naše stalne gostilne »Pri veselih brateh«. Najprej je govoril Puntar, ki je imel najboljši jezik in najmočnejši glas. Rekel je: »Fantje! Naša potrpečljivost je priklopala do vrhunca! Brez pomoči in brez zaščite smo! Braniti se moramo sami — proti divjemu Hunu! Naše besede nimajo takega vpliva kot besede tistega papeža, ki je pregovoril Atilo, naj ne pogleda v Rim. Ako bi imeli mi zlata na cente — bi šlo lahko. Tudi Atila se je odvrnil od Rima, ko so mu nasuli cele mernike cekinov. Mi pa smo siromaki! A moč imamo in je naša navpogljivost volja in bratska edinost! Ako držimo skupaj, ne Atila in ne vrag nas ne premaga. Zato predlagam: Jutri začnemo štrajkati. Ravnatelju gremo to povedati in dokler se nam za trdno ne obljubijo naše pravice, ne gremo v šolo! Vsi za enega — eden za vse!«

Tako je govoril Puntar. Po sobi so odmevali »dobro« — klici. Izvolil se je nato še odbor, ki bi vodil vso akcijo in sklepal pogajanja. Bili smo vsi edini za štrajk. Kajti v tistih časih smo še bolj držali skupaj, zlasti ker smo bili v razredu razum enega sami »plebejci«. Edini, ki ni bil popolnoma našega pokolenja, je bil tudi fejs fant in držal se je prav trdno nas.

Tako se je začel naš slavni štrajk.

Meni in gotovo tudi drugim sošolcem je bilo prav všeč, da smo s štrajkom naredili sami sobi nekaj

je bil zadnje dni imenovan za nadsvetnika in je prekočil 30 prednikov. (Čujte, čujte! Vihar.) Priznam, da se pri izbiranju uradnikov za višja mesta ni moglo držati samo turnusa in konkretnega statusa. Izjeme pa se smejo zgoditi samo če je dotični uradnik pokazal posebno zmožnost in svojstva. V tem slučaju pa je bil avanzirani uradnik Markhl ves čas, kar je v 7. činovnem razredu, vedno na dopustu (Čujte! Čujte!) in se torej v sodni službi sploh ni mogel odlikovati. Pač pa se je odlikoval kot vladni poslanec in opravičen je sum, da je hotel justični minister na tega poslanca vplivati. Ali je bil Markhl povzeto, ker se izkazal v vladni službi, ali pa naj ga to imenovanje vzpodbuja, da bi vladi še dalje usluge izkazoval. Govornik je vprašal predsednika, če hoče spraviti ta slučaj na prihodnji seji klubovih načelnikov na razgovor, da se taka korupcija poslanev ne bo več primerila. (Burno odobravanje pri Slovanih.)

Prizadeči Markhl se je opravičeval s tem, da je bil — ad personam imenovan!

Prihodnja seja bo v petek.

Italijansko - turška vojna.

S tripolitanskega bojišča.

»Agenzia Stefani« poroča 29. novembra: Predvečerašnjim zvečer je prišlo med oddelkom italijanskega kavalarije, ki je rekognoscirala, in med večjo četo Beduincev do ostrega boja. V tem boju je bil usmrčen en italijanski vojak. Poslali so eno italijansko mobilno kolono na pomoč. Kolona se je približala sovražniku, ne da bi jo ta zapazil, ter napadla sovražnika. Razvil se je hud, precej oster in dolgo trajajoč boj, v katerem so bili končno Beduinci poraženi. Skoraj vsi Beduinci so ostali mrtvi na bojišču. Italijanski izgube še niso natančno znane, najbrže je pa kakih 10 mrtvih in 30 ranjenih.

Turško vojno ministrstvo objavlja sledečo brzojavko poveljnika Tripolitanijskega dne 27. t. m.: Kombinirana italijanska brigada je začela večeraj zjutraj napadati v smeri proti Ainari, da nam onemogoči umikanje. V sled našega upora se je sovražnik zvečer umaknil v svojo prejšnjo pozicijo. Ker je bila nevarnost, da bi se ne mogli umikati, so šli naši bataljoni v Suk el Džumo. Sovražne kolone v tem okolišju so prodrle do Hennija. Izgube naših prostovoljnih čet so bile neznatne. Sovražnik je imel velike izgube.

Pomoč iz Egipta.

»Corriere d'Italia« poroča 29. t. m. iz Aleksandrije: Večera zjutraj je odšla v Tripolitanijsko karavana, broječa tristo velblodov, ki so bili obloženi z orožjem, municijo in živili. Karavana je imela s seboj tudi tri topove. Ta pošiljatev je namenjena za turške čete v Girenajki. Nadalje je odšlo 20 turških častnikov, preoblečenih kot turisti, skozi Egipt v Benghazi. Imenovani list poroča, da je že več takih karavan odšlo iz Egipta v Tripolitanijsko. Italijanski zastopnik v Egiptu je proti temu protestiral pri angleškem rezidentu.

Marconi v Tobruku.

Marconi, izumitelj brezžičnega brzojavanja, je imel predvečerašnjim dož pogovor s laškim poštnim ministrom in ministrskim predsednikom. Se isti dan je odšel čez Tarent v Tripolitanijsko.

prijetnih dni počitnic. Podnevi smo spali v božjem strahu, zvečer smo se pa izprehajali po prijaznih ljubljanskih ulicah, navadno v večjih grupah. Kajti vzbujali smo zanimanje. Mislili smo si, da smo največji junaki tistih časov in ponosni smo bili na to. Kadar smo šli po ulici, so se drugi študentje po strani ozirali na nas, zavidejoč nam gotovo naše junštvo in s tiho željo v srcu, da bi nas pogladi iz šole. In ko smo šli mimo gruč, smo gosposodičen iz višjih dekliških šol, smo slišali sladke opazke: »Glejte, tle so!« To je bil med za naše sreče. Obrnili smo se in šli še enkrat ponosno mimo, govoreč prisiljeno kako vsakdanjost, a skrbno pazili na opazujoče. Vsi smo se držali strašno korajžno, a v resnici smo bili vsi v strahu, če se nam zgodi kaj zalega.

Zame pa je bil ta štrajk še večjega pomena. V tistem času sem imel v mestu staro, še precej petično teto Nežo. Zahajal sem kaj rad k njej, ker mi je dala kako kronco. A glavni vzrok, da sem bil vedno pri njej je bil pa poleg kronic še drugi. Da teti Neži ni bilo preveč dolgočasno, je imela na stanovanju tri študentke. Ena izmed teh, Pavlica po imenu, je bila moja izvoljena, prva ljubica. Imela sva se rada kot dva golobčka. Seveda teti ni smela slišati najinega ljubezenskega gruljenja. Navadno je bila teta vedno navzoča v sobi, a če ni bilo nje, sta pa Pavlina tovarišici kalili s svojo navzočnostjo najino družbo. Le zunaj na vrtu sva bila časih v mraku tako srečna, da sva si

politanijsko. V Mieri Tobruk bo zgradil po naročilu italijanske vlade postajo za brezžično brzojavljanje.

Nameravana akcija italijanske mornarice.

V turških vladnih krogih se mneja, da je italijanska mornarica svojo akcijo le preložila, čeprav je Rusija obljubila, da bo z vsem svojim vplivom na to delala, da Italija ne napade morskih očin.

Iz Carigrada poročajo nadalje, da bo Italija zdaj, ko ne bo blokirala Dardanel, začela s akcijo v Arhipelu in ob malazijski obali.

Čarlikovo posredovanje brezuspešno.

Neka visoka turška oseba izjavlja, da se je posredovalni poskus ruskega poslanika Čarikova ponorečil. Turška vlada je odgovorila Rusiji, da ji je nemogoče stopiti v dotiko z Italijo, dokler ta ne prekliče aneksije. Le na podlagi turške suverenitete je mogoče posredovanje.

Nobena država ne posreduje.

Dunajska »Allgemeine Ztg.« poroča: Neresnična so poročila, da je avstro-ogrski poslanik, mejni grof Pallavačini, v poslednjih dneh posredoval pri turški vladi, da bi se sklenil mir med Italijo in Turčijo. Avstro-Ogrska ni podvzela nikake posredovalne akcije, ker je situacija ostala neizpremenjena.

Washingtonski poročevalec »Matina« je vprašal predsednika Tafta, ali res misli delovati na to, da se skliče razsodišče o tripolitanskem konfliktu. Taft je odgovoril: Mi bi prav radi vse storili, da nastane zopet mir, toda ne moremo stopiti iz svoje rezerve. Z obema državama živimo v prijateljsstvu in nočemo niti ene, niti druge žaliti v njenem samoljubju.

Politična kronika.

Zagrebska policija je prišla pred par dnevi na sled komplotu proti življenju bolgarskega carja, o katerem se izvejo naslednje podrobnosti: Ko se je vozil bolgarski car meseca oktobra skozi Ogrsko, so spustili pred carjevim vlakom, kakor je to navada, prosto lokomotivo na tir. Ta je skočila s tira, ker je bil tir tam v dolgosti treh metrov izravan. Dvorni vlak so mogli še pravočasno ustaviti, pri tem pa so videli, kako so trije moški nekako 50 m oddaljeni, hiteli proti cestni, skočili v rumen avtomobil in se odpeljali. O tem dogodku je varovala policija najstrožjo tajnost in zasledovala vse sledove, ki so vodili v Zagreb, kjer obiskujejo bolgarski dijaki tamošnje vsenčilšče. Res so našli tam atentatorja, dijaka Marka Ikonomova in Hadži Popova. Policija in zahtevo bolgarske vlade, ki vidi v obeh nevarna anarhista, izročila Bolgarski akademski senat zagrebskega vsenčilšča, ki je sedaj nastopil proti tej izročitvi, ker je neposlovna.

Včeraj so dobili novi kardinali nove klobuke in barete. To samo na sebi bi ne bilo nič čudnega, če bi papež ne bil porabil to priliko za političen govor. Po končani ceremoniji se je oglasil novi kardinal Falconio ter govoril o hvalečnosti in udanosti, nakar mu je odgovoril papež ter opozoril kardinala, kako strašno slabo se godi božjemu namestniku na zemlji. Seveda — se je takoj popravil — ne govori tega, da bi apeliral na javno milodarnost (saj je znano, kako milodarni so ljudje), marveč da prepriča

skočila v objem, a bili so to tako kratki in nevarni hipi, da sva morala tudi to opustiti. Vzrok pa sem bil jaz s svojim nepremišljenim govorjenjem. Nekoč sem namreč izdal teti svojo skromno željo, če bi hotela ona najeti še eno malo sobico zraven svoje stanovanj in če bi hotela mene vzeti na stanovanje in hrano. Doma sem staršem že prej to razodel, kar jim je bilo všeč. Toda teta je rekla: »Tega pa ne! Še tako si preveč tam v sobi pri gosposodičnih in jih motiš. V moji sobi pa nimaš obstanke...« Vedel sem, kam merijo tetine besede in bal sem se že, da bi ne opazila mojega nagnenja do lepe Pavlice. Izgubil bi gotovo naklonjenost pobožne tete in tudi Pavlica bi lahko imela sitnosti.

Od takrat sem zahajal k teti redkeje, a s Pavlico sva se videla pogostejše na izprehodih zunaj mesta. In tam sva se ljubila kot dva angelčka, brez bojazni, da naša preseneči v najini sreči sitna, za kloster ustvarjena teta.

Tisti čas, ko smo v šoli štrajkali, sem se namenil posvetiti moji Pavlici. Pisal sem ji dolga in ljubezna polna pisma. Ko je bila ona prosta šole, sem jo prosil za sestanek zunaj mesta. Tam sem ji povedal tudi vse o našem štrajku in pripomnil, da sem tudi jaz v odboru za pogajanje, na kar sem bil seveda ponosen jaz in tudi Pavlica, ko je videla, da sem med sošolci v časti. Razodel sem ji vse, kar bi bil moral seveda zamolčati.

novi kardinali, da je škrlat v teh viharjih časih znamenje bolečin, trpljenja in postrvovalnosti, ki se ne straši celo krvavoprelitja. (Vprašanje je, ali je papež mislil, da bodo prelivali kardinali svojo ali tajo kri.) Prorokoval je nato četvi velike boje, iz katerih pa bo naša kot smagovalka. Razume se, da so bili kardinali prepričani.

Ruski zunanji minister Sazonov, ki se mudi sedaj v Švici, je sporočil francoskemu zunanjemu ministru de Selveu, da želi, predno se vrne na Rusko, oficijalno posetiti predsednika Fallieresa in francosko vlado.

Kitajska vlada je naročila guvernerju v Kiaučavu, da mora takoj odpelati 200 mož v Tientsin. Pri Nankingu zmagujejo enkrat vladne, enkrat vstaške čete. Komaj so vladne čete pred par dnevi zasedle mesto, že so večeraj zjutraj vdrl vstasi od štirih strani v Nanking.

Volitve na Jesenicah.

Narodno-napredni volileci! Komur je mar, da se otresejo Jesenice samopalnega robstva pogubnega klerikalizma in da ostanejo napredne in slovenske, naj voli predlagane moze, katerih imena jamčijo za uspešno občinsko gospodarstvo. Volite torej sledeče:

I. razred:

Trevn Anton, posestnik in trgovec, Sava.
Ferjan Janez, posestnik in trgovec, Sava št. 25.
Klinar Pavel, posestnik in gostilničar, Plavž.
Bisjak Luka, posestnik in lesni trgovec, Jesenice.
Legat Ivan, posestnik, Jesenice.
Werglez Matevž, posestnik in gostilničar, Sava.
Hrovat Ignacij, mesar, Jesenice.
Humer Lovro, restavratorec, Jesenice.
Špicar Jakob, posejilnični uradnik, Jesenice.

Namestniki:

Rabič Franc, posestnik in čevljar, Jesenice.
Koželj Ernest, posestnik in lekar, Jesenice.
Smolej Mavricij, urar, Jesenice.
Novak Jakob, posestnik, Jesenice 8.

II. razred:

Dr. Francišek Kogoj, okrožni zdravnik, Jesenice.
Černe Miha, posestnik in pek, Sava.
Višner Karel, posestnik in gostilničar, Jesenice.
Razinger Franc, posestnik, p. dom. Adamič, Planina.
Robič Matevž, posestnik, Hrušica.
Lipovec Matija, posestnik p. dom. Kosmat, Prihode.
Kožič Jože, posestnik in čevljar, mojster, Sava.
Veber Anton, uradnik državne železnice, Jesenice.
More Emil, sodavničar, Hrušica.

Namestniki:

Ravnik Janko, tovarniški delavec, Jesenice št. 99.
Neumann Karel, gostilničar in klepar na Savi.
Rabič Anton, p. d. Kajžove, Hrušica.
Ivan Robič, p. d. Žvaga, Plavž.

Podobčine:

Jesenice:
Podžupan: Jože Vovk, p. d. Gregorjove, Jesenice.
Namestnik: Smolej Matevž, posestnik, Jesenice št. 81.

Hrušica:
Podžupan: Kobentar Matija, posestnik, Hrušica.
Namestnik: Brauc Jože, posestnik, Hrušica.

Plavški Rovt:
Podžupan: Klinar Andrej p. d. Štefon, Plavški Rovt.
Namestnik: Urban Janez, posestnik, Plavški Rovt.

Planina:
Podžupan: Hribar Anton, posestnik, p. d. Peridel, Planina.
Namestnik: Robič Šimen, p. d. Grmon, Planina.

Volileci! Storitve svojo dolžnost in zmagati bo naša!

13 Radeč pri Zidanem mostu.

Pri nas v Radečah imamo majon, čemu pa? Stvar je ta-le. Blizajo se občinske volitve, ki so združene z velikimi skrbmi za obetane naših ubogih klerikalcev, ki se toliko prizadevajo in trudijo, da se človeku res mora srce omehati ter jim priskočiti na pomoč. Pomislite ljudje božji, celo leto že agitirajo ter se trudijo, da jim jeziki ne odpadejo. Lajzijo po hribih od hiše do hiše in brusiyo kamenje; čudno, da si še niso do kolen nog obrabili. V tem skakanju se je posebno odlikoval naš »Migle

ali po domače »paragrafenreiter«. Tema se močno sline cede po županekem stolu, saj ga je pa tudi zaslužil, ker je pooblastila pobiral na ime naprednega kandidata. Oh, ta Migl so pa res »fajst gaspude«. Pa gospoda Gutmanstola bi skoraj pozabili, ki je tudi letal po hribih, da mu je kar sapa pohajala. Ta gospod majo pa veliko krščansko usmiljenje do takih mož, kateri ne znajo pisati in ne čitati; take ljudi imajo najraje, so se nekoč izrazili. Oni že vedo! Pred enim mesecem bila je pri nas tudi birma, ob tej priliki je tudi svojo zgovorniško modrost pokazal prevzvišeni Jeglič, s tem, da je kvasil nekaj o Sokolih ter blatil naprednjake. No ja, po starem krščanskem receptu. Naš ječar g. doktor »kugla« bi napravil boljšo pridigo, s takim kvasanjem gospod škof le rajši doma ostanite, da se vam vsaj ljudje ne bodo rogali.

Sedaj imamo pa misijon. Ljudje pridno zahajajo k pridigam. Iz početka ni bilo nič hudega, samo na obrazu pridigarja se je videlo, bližajočo se nevihto, tu pa tam majhen grom, blisk, na liberalce. Sedaj pa vedno huje; čelo pridigarja se je zračilo, grmi in treska s prižnice na liberalce, socijalne demokrate, napredno časopisje, napredna društva, na vse sploh, kar ni pod črnim plaščem, klerikalizma.

Gospodje misijonarji! Svetovali bi vam, da se tako ne razburjate, ker bi vam znalo škodovati. Bodite bolj obzirni tudi v spovednici, da ne boste ljudje zmerjali s takimi besedami, kakor se je v nedeljo slišalo: »poberi se ven pes«, »prasec« itd. Taki izrazi se rabijo k večjemu v kaki razbojniški družbi, nikakor pa ni mesto v cerkvi za to. Po kaj ste torej prišli sem? Ljudi zmerjat, mladino pohujševat, ali agitirat za občinske volitve? Sicer pa mi itak vemo namen vaših pridig, boljše rečeno, zabavljanja. Pa ne boste mnogo dosegli. Naši klerikalčki so že iz tira skočili radi občinskih volitev; najbolj so jim štrono zmešali ti »prokleti liberalci«, ki so vložili prvič 107 reklamacij, zaradi volitev, katere so gospodje okoli klerikalnega kotla pozabili v volilni imenik vpisati, in drugič 64. To jih je kar iz ravnovesja vrglo. Samo Migl ima še vedno upanje na zmago, zato si tudi marsikaj dovoli. Tudi v cerkvi si upa tu pa tam kako opazko izreči proti naprednjakom v družbi svojih petelinov. Tistemu gospodu, ki znajo »grips mešate«, bi pa priporočali, naj svoj jezik brzda, in naj rajši premišljuje kako dolga stegna mora napraviti pri kipu Matije, če je, da se ne bodo ljudje njegovi »mestni« smejali. Škoda, da ni več »Kolinov Kolica« živ; bi šel lahko k njemu par mesecev prakticirati. Oh srečno Ljubljana ako bi dobila takega profesorja na obrtno šolo. Toliko za danes; drugokrat bomo pa še kaj rekli.

Štajersko.

Se en nemški glas o novem mariborskem ravnatelju Tomišku. Iz goriskih nemško-nacionalnih krogov je priobčil »Grazer Tagbl.« sledeči dopis: »Članek o novem ravnatelju mariborske gimnazije dr. Tomišku, ki je izšel pred nekaterimi dnevi na uvodnem mestu našega lista, je vzbudil v nemških krogih mesta Gorice globoko obžalovanje, ker mora vzbuditi v prebivalcih Srednjega Štajerja (!) nezaupanje proti možu, ki tega nezaupanja nikakor ne zasluži. Najsi so že bile besede, citirane v omenjenem članku, izgovorjene kjerkoli, mi ne vemo niti za eno dejanje, s katerim bi pokazal dr. Tomišek sovraštvo napram nemški narodnosti. Ravno nasprotno. Dr. Tomišek, ki je bil pred prilično enim letom imenovan za ravnatelja na gorški gimnaziji, je bil kot vodja tega zavoda tako stvaren in nepristranski, da si je pridobil visoko spoštovanje profesorskega zbora (in to brez izjeme) in vseh staršev ter dijakov. Napravil je dober red v zamotanih razmerah na tej gimnaziji in je vedel s taktom, smotrenim nastopom premagati vsako težavo. Dalje je v strokovnih krogih splošno znano, da je dr. Tomišek temeljito izobražen in moč modernih idej. Mestu Mariboru je k njegovemu novemu ravnatelju le čestitati. Dr. Tomišek je zapustil v Gorici najboljše spomin na svoje sicer kratko, vendar pa v vsakem oziru hvale vredno delovanje.« »Grazer Tagbl.« dostavlja, da je ta in prejšnji članek iz najbolj zanesljivega nemško-nacionalnega vira. Ali se temu skozinskih doslednemu listu godi sedaj tako kakor rajnkemu Balaamu?

V Vusenici se je v nedeljo zjutraj ponorečil neki zavirač. Prišel je med obdijače, ki so ga čez prsi tako stisnili, da je bil pri priki mrtev. Mož je koroški Slovenec doma iz Pliberke. Pred par meseci mu je umrla žena in tako je ostalo četvero nedorašlih otrok brez staršev.

Miklavžev večer v Ptuj pri narodna Citalnica v razvedrilo mladine v soboto, dne 2. decembra

t. l. ob 6. uri popoldne v veliki dvorani Narodnega doma. Spored je zelo raznovrsten in smo prepričani, da bo naša deca z njim prav zadovoljna. Torej otroci in prijatelji mladine dobro došli.

Slovensko gledališče v Mariboru. V nedeljo 3. decembra t. l. Miklavžev večer. Prizori se prvič na našem odru ljubka bajna pravljica s petjem v 5 slikah: »Trnjulčica«. Začetek točno ob 4. uri popoldne, blagajna se odpre ob 3. uri. Konec okrog 7. ure. Predprodaja vstopnic pri gospodu V. Welzelju, trgovcu, Zgornja Gosposka ulica.

Volitev v hrastniški krajni šolski svet. Pišejo nam: V ponedeljek se je konstituiral hrastniški krajni šolski svet, pod katerega spada sedaj tudi šulferajnska šola v Hrastniku. Načelnik mu je bil do sedaj g. F. Roš. Ko pa je trboveljski občinski odbor izvolil v krajni šolski svet hrastniški Nemca Burgerja, je bilo tako jasno, kaj se namerava: vreči sedanjega načelnika g. F. Roša. In res se je pričela takoj silna agitacija, da bi se volilo tega Nemca za predsednika krajnemu šolskemu svetu, ki je pred par meseci sklenil izključno slovensko poslovanje. Delalo se je na vse kriplice za izvolitev Burgerja načelnikom. Vendar so ti ljudje spoznali, da Burger ne dobi večine — toda Roš mora pasti! Kaj storiti? Združeni Nemci in klerikalci so postavili kot kandidata za predsednika g. Birtiča, ki pa je, bodi mu v čast povedano, tudi zanesljiv naroden in napreden mož, a za namestnika pa Nemca Burgerja. Ta lista je v ponedeljek tudi prodrla. Ali je kaj slabega to? Samonasebi ne, a kaže nam prav jasno, da je danes v Hrastniku krajni šolski svet, kateri more s 6 nemško-klerikalnimi glasovi vedno preglasovati 4 slovenske, katerih eden pa še odpade, ker predsednik ne glasuje. Pa to tudi ni za večno!

»I. spodnještajerska razstava v Mariboru.« Topli zagovorniki smo manjših obrtniških in kmetijskih razstav — ali za prireditve »I. spodnještajerske razstave v Mariboru« se ne bomo mogli navdušiti. Tudi se je vršila v Mariboru ustanovitev odbora, ki bo imel nalogo voditi celotno prireditve. Ta sama je ideja mariborske zveze obrtniških zadrug. Razstava bi naj obsegala 6 oddelkov za obrtništvo, dalje razstavo sadja, vina in živine. V odbor so seveda izvoljeni sami Nemci, kakor znani propadli nemškutarski kandidat Kral iz Maribora, celjski Mörtl, duhoviti Nekola iz Ptujja in še par enakih ptičev. Za protektorat se misli naprositi štajerskega namestnika grofa Claryja. In kar je glavno: misli se prositi za podporo vlado, deželni odbor, vse spodnještajerske občine, okrajne zastopce, zadruge itd. Razstava bo popolnoma nemška prireditve in bo kot taka že a priori zgrešila svoj namen in torej tudi opravičenost zahtevati podporo iz kakršnihkoli javnih sredstev. Tako kakor si mislijo to razstavo spoštovani mariborski zaplotniki, bo le neznatna prireditve pri nemškutarjev, od katere bodo imeli edino dobiček nemčurski mariborski krčmarji. Zato seveda slovenske občine in okrajne zastopce najodločneje svarimo, da se ne dajo vjeti za kako podporo, na merodajnih mestih v Gradcu in na Dunaju pa naj naši poslanci poskrbe za primerno pojasnilo dejanskega položaja. Ako hočejo imeti tudi Mariborčani po graškem in celovškem vzorcu kak jesenski tingl-tangl in — primerno priliko za pijančevanje, si naj tako zabavo tudi iz svojih žepov plačajo. Potem nas cela stvar seveda nič več ne briga. Ali proti temu kar najodločneje protestiramo, da bi se za take zasebne špase še tratil javen denar.

O mariborskem profesorju Šehornu se je govorilo, da je napisal v »Gr. Tagbl.« znani članek o ravnatelju Tomišku. Sedaj pa zatrjuje uredništvo, da »Herr Professor dr. Josef Šehorn (sic!) ni pisal dotičnega članka, temveč da ga je uredništvo dobilo iz krogov spodnještajerskega narodnega sveta. Kdo je temu dal informacije, je še vedno odprto vprašanje. In če ste to storili, g. profesor Šhorn, vam vendar more stvar samo koristiti, če jo javno priznate. Sramote in kake časti, ki so v zvezi s Volkratom, itak po navadi ne poznajo.

Citalnica v Ljutomeru priredi na Štefanovo, dne 26. decembra 1911 pri Seršenu običajno tombolo v prid ljudska knjižnice. Prosimo sosedna društva, da se naj ozirajo na to prireditve.

Drobne novice. Županom v Framu je bil izvoljen gosp. Karel Černež, odločen in izobražen mož, ki je gotovo najvrednejši naslednik pokojnemu Gertu. Čestitamo! — Pri Sv. Marjetini nad Mariborom niso bojarji pri občinskih volitvah, kakor popravlja »Straža«, zmagali štajercijanci, temveč v II. in III. razredu Slovenci. — Zgoraj je na Bregu blizu Konjic Starmšekov mlin z vsem inventarjem. Ogenj je nastal valed slabega dimnika. Škoda je zavarovalnino krita. — Nov sloven-

skidovetnik v Gradcu. Vpi-
sati se je dal v imenik štajerskih od-
vetnikov g. dr. J. Terstenjak s
sedežem v Gradcu. — Zopet kon-
kurz na Srednjem Štajerju.
V konkurzu je prišel J. Artner, le-
so in vinotrtar v Rohrbachu, harten-
berški okraj. Začasni upravitelj kon-
kurzne mase je dr. Klement, od-
vetnik v Hartbergu. — Dečka za-
žgala hišo. 24. opoldne je zgorela
v rogaški okolici hiša posestnika To-
maža Pirša s prešo in različnimi
premičninami. Škode je več tisoč
kron, katere ne pokrije mala zava-
rovalnina. Zažgala sta dva dečka,
stara 9 in 11 let. Kupila sta si vžiga-
lice, da bi zažgala kje kako hišo, češ,
da sta bila radovedna, kako gori hi-
ša. — Imenovana sta za sodnika
avskultant Jože Požar za Kozje in
Jos. Toplak v področje graškega
nadsodišča. — Ukradla je delavka
Marija Brecl v Dobriši vasi posest-
niku Josipu Rotterju iz suknje
250 K. Breclovo so zaprli.

Koroško.

Moderna naprava za železni-
čarje. S 1. decembrom t. l. otvorijo v
skladišču za živila v Beljaku za
uslužbenice državne železnice moder-
no mesnico s popolno hladilnico, edi-
no v Beljaku. To je vsekakor hvale-
vredno, vendar pa je treba vprašati,
kdo bo prodajal v tej mesnici in kak-
šno meso bo prihajalo v mesnico.

Živinska kuga na Koroškem. Še
vedno se širi na Koroškem med živi-
no kuga na gobcu in prakljih. Sedaj
je okuženih kakih 4000 hlevov in pa-
nikov. Najbolj prizadet je okraj Sent
Vid z nad 2000 hlevi, nadalje Sent
Mohor 388, Celovce 452, Špital 1438,
Beljak 453, Velikovec 28, Volšperk
pa 5. Kmetov se polašča že obup.

Primorsko.

Imenovanje. Konceptni prakti-
kant c. kr. pomorske vlade v Trstu,
dr. Niko Marinović, je imenovan
za koncipista pri tej oblasti.

Konferenca za ugotovitev evrop-
skega voznega reda se je vršila več-
krat dopoldne v dvorani tržaške tr-
govske in obrtniške zbornice. Na
tem prvem zborovanju so sklenili, da
se bo prihodnja konferenca za ugotov-
itev evropskega voznega reda in za
izmenjavo železniških vozov vršila
junija 1912 v Amsterdamu, prihod-
nja evropska konferenca za ugotov-
itev voznega reda pa meseca novem-
bra 1912 v Hamburgu.

Nesreča ladje »Romagna«. Itali-
janski trabakel »Geltruda« iz Rimina
je potegnil predvčerajšnjem šest
morskih milj od Orsere moško truplo
iz morja. Ponesrečenec je imel pla-
valni pas z napisom: »Romagna —
Italija«. Zdravniška preiskava je do-
gnala, da je ponesrečeni umrl že pred
99 urami. Najbrže je ponesrečni
strojnik Arduin Rosina.

Dijaško podporno društvo v Tr-
stu priredi dne 7. decembra t. l. prvi
veliki dobrodelni koncert na korist
revnim slovenskim dijakom tržaških
srednjih šol. Število slovenskih dijak-
ov je letos na tržaških srednjih šol-
lah ogromno naraslo, s tem se je pa
tudi podvojilo delo podpornega dru-
štva, ki preskrbuje borne dijake s
hrano, stanovanjem, obleko, knjiga-
mi itd. Zanimanje za ta koncert je
obče, saj bo z dobrodelnim namenom
združen tudi umetniški užitek, kar
zagotavlja požrtvovalno sodelovanje
odličnih oseb posameznih na glasbe-
nem polju.

Obstreljanje »Marthe Washing-
ton«. Kljub vsem dementijem je ven-
dar res, da so italijanske vojne ladje
obstreljevale avstrijski parnik »Mar-
the Washington«, kakor to potrjuje
pismo, ki je priloženo večerjajnja
»Edinost« in ki se glasi: »Snoči smo
doživeli v Jonskem morju strašno iz-
nenadenje. Dve uri potem, ko smo
prišli mimo Patrasa, smo bili naen-
krat obkoljeni od velikih vojnih la-
dij, ki so vse svoje reflektorje name-
rile na »Marthe Washington«. Isto-
dobno so začele ladje iz daljave treh
četrtin milje obstreljevanje »Marthe
Washington« s topovi velikega kalib-
ra. Videli smo, kako so pred nami
in za nami padale krogle v vodo. Pa-
nika med potniki je bila nepopisna,
neopisno je bilo tudi razburjenje ka-
pitana, posebno zato, ker je imel na
krovu 1098 potnikov. Kapitan se je
vendar izkazal možna na pravem me-
stu: ohranil je največjo hladno-
krvnost in niti za trenutek ni izgubil
prisotnosti duha. Dajal je nepreneh-
oma signale z lučjo; vzlic temu se
je obstreljevanje nadaljevalo četrt
ure in je prenehalo ravno v trenot-
ku, ko je dal kapitan ukaz, naj usta-
vijo stroj. Vprašanja »Marthe Wash-
ington« so ostala brez odgovora, in
čim je prenehalo obstreljevanje, so
vojne ladje ugasnile tudi luči. Bila je
8. ura zvečer; zato ni bilo možno do-
ločiti z gotovostjo, da-li so to italijan-
ske vojne ladje. Ker pa Turki tako
velikih vojnih ladij nimajo, a je pri-
sotnost vojnih ladij vsake druge dr-

žave v Jonskem morju izključena,
sledi iz tega jasno, da to niso mogle
biti druge, nego italijanske vojne
ladje.« Naravnost nerazumljivo je, da
vzpičijo tega dejstva, ki je brez dva-
ma znan tudi Avstro-Amerikani in
vladi, naša vlada ne stori nobenega
koraka, da bi podučila svojo prijate-
ljico o dolžnostih bojujočih se držav
napram ladjam nevtralnih držav.

Ogledovanje žitne na že- leznicah.

Z ozirom na razne pritožbe o
zaprekah in nedostatkih pri ogledu
žitne na železnicih dovolimo se s
sledenim stvar nekoliko pojasniti.

Ogled živine na železnicih izvr-
šujejo živinozdravniki, ki so zato od
vlade posebej določeni in za svoje po-
slovanje tudi po določbah zakona od-
škodovani. Večinoma je posamezne
mnoštvo oglednemu živinozdravniku do-
deljenih po več železničnih postaj in
torej ni čuda, da se ogled ne more vr-
šiti vedno gladko in točno, posebno
če pomislimo, da so ogledni organi
večinoma uradni živinozdravniki, ki
so preobloženi še z drugimi neodlož-
ljivimi uradnimi posli. Pa ne samo
to, tudi način odškodovanja je poseb-
no pri nas na Kranjskem tak, da ni
čuda, da ogledni živinozdravniki tu-
di pri normalnih razmerah ne more-
jo vršiti z verno svojega posla. Po
vladnih določbah mora stranka pla-
čati oglednino takoj pri ogledu in
sicer železniškemu uradu.

Človek bi mislil, da dobi ogledni
živinozdravnik te pristojbine kmalo
izplačane, vsaj je imel za vožnjo in
prehranitev resnične stroške, katere
je moral takoj plačati. Pa le počasi!
Živimo v Avstriji, kjer jahamo
po poljevo starega uradnega šimelja!
Po železniškem uradu sprejete
pristojbine se slovesno poherejo od
stranke, vpišejo v posebne izkaze
(dve konsignaciji!) se vknjižijo pri
postajnem uradu in čakajo do pri-
hodnjega meseca rešitve in oddaje na
osrednje direkcije dotičnih železnic.
Pri tem odbije od oglednih pristojbin
za železnico 5%. Sedaj hi! naprej!
Pri železniških ravnatelstvih se zo-
pet vse preračuni, pregleda in ope-
mi z raznobarnimi tintami ter ro-
majo izkazi zopet obdani z novimi iz-
kazi od rok do roke. Po preteku ve-
lih tednov se pošljejo vsi izkazi in
izkazov izkazi na deželno vlado, de-
nar pa zopet s posebnim izkazom na
deželni plačilni urad v Ljubljani. V
teh uradih naloži nekdo klistro
še nove teže: partikularije in zopet
izkaze oglednih živinozdravnikov. Iz
vseh izkazov se naredi zopet izkazi
in ni čuda torej, da različni uradniki
ne delajo od zore do mraka skoraj
nič drugega kot le izkaze in izkaze.
Naš novo obloženi šimelj na tedaj zo-
pet prične svoje trudopolno romanje
in ker je že spehan, gre stvar sedaj
pa še posebno počasi in tu je navad-
no dolg in velik odpočitek v račun-
skem oddelku. Pa vsaj ni čuda, če po-
mislimo, da pride z izkazi preoblož-
ni šimelj v roke gospodov računske-
ga oddelka, kjer izkaze tako črtajo in
popravljajo, da so vsi rdeči in od
vplačane vsote navadno le en del
ostane živinozdravniku, drugi del na
lepo »vandra« v državni žakelj! Ta-
ko minevaio tedni, preidejo meseci
in od stranke vplačane denarja ni
in ga ni iz rok erarija! Ne čudite se
torej, če n. pr. sedaj, ko je že skoraj
konec novembra, ogledni živino-
zdravniki še za mesec avgust niso
dobili oglednih pristojbin. In človek
naj z veseljem dela, se trudi in vrši
vse v redu, da ne bo pritožb in za-
prek! Pa ne samo vse to. Nazadnje pa
išče še država svoj dobiček. Od ogled-
nih pristojbin se mora državi plačati
kolok. dohodninski davek in če pre-
koračijo zneski oglednine gotovo
vzame potem se na 50% odtegnje za dr-
žavni žakelj 10 do 50%! Na ta način
so tekmo zadnjih osem let odtegnili
živinozdravnikom v naši ljubi Av-
striji nad 200.000 kronic, ki so šle za
kanone! Vprašamo pa sedaj; ali res
ni mogoče, da bi se skrajšala ta dol-
ga pot uradnega šimelja in, da bi
dobili ogledni organi svoj zasluženi
denar hitreje povrnjeni? Skrajni čas
bi bil, da se živinozdravniki energič-
no v bran postavijo zoper tako črta-
nje in izplačevanje ogledne pristoj-
bine. Ako stranka vplača ogledno
pristojbino se ima ista tudi izplača-
ti ali pa ako slučajno ne bi bila pra-
vilno vplačana stranki vrniti, ne pa
da se na vse pretege črta in črta in
spravlja v državni žakelj. Kaj mari
zato plačuje stranka ogledno pristoj-
bino, da se erar bogati?!

Tako postopanje je skrajno kri-
vično in živinozdravniki naj ne kaže-
jo, da se ne dajo kar tako meniti nič
tebi nič v kozji rog ugnati. Končno
pa še to: Ali bi ne bilo v korist hi-
trejšega ogledovanja na železnicih,
če bi se v to svrhu potegnili tudi dru-
gi, mestni, deželni in zasebni živino-
zdravniki, kar bi bilo gotovo tudi v
smislu višjih odredb ter bi se obvaro-
vale stranke mnogokratne znatne

škode in bi tako ponehale razne opravi-
čene pritožbe. X. Y.

Delavci rokodelci!

Marsikateri izmed vas, ki biva-
še v mili domovini, vzame morda
prej ali slej potno palico v roko in jo
mahne v svet, da si poišče zaslužka
ali v kakšni tovarni ali pa, da se kot
rokodelci spopolni v svoji obrti.

Rojaki delavci, rokodelci! Ako
vas privede usoda v Gradec, bodi va-
ša prva pot v delavsko društvo »Do-
movina«, Grazbachgasse 61 (sloven-
ska gostilna Kumerjeva). Tukaj naj-
dete rojake, ki vam bodo šli z nasve-
ti na roke.

»Domovina« vam nudi razne
slovenske časopise, na razpolago
vam je bogata knjižnica. Če tambu-
rate, se lahko spopolnite v velikem
društvenem tamburaškem zboru, če
se želite vaditi v tamburanju, stopite
lahko v oddelke začetnikov. Mnogo
društvenikov je telovadcev. Dana
vam je prilika, da si v Sokolu krepi-
te telo. Kdor je pevec, ga vabi »Do-
movina« v pevski zbor, ki neguje slo-
vensko pesem, ko punčico v očesu. Če
ste zavzeti za gledališke predstave,
vas z odprtimi rokami sprejme dra-
matični odsek »Domovine«.

Rojaki, delavci, rokodelci! Ako
se vrše vsako nedeljo popoldne, raz-
širjajo vaše obzorje ter vas varujejo,
da ne zaide v slabo velikomestno
družbo, kjer se človek navadi na pi-
jančevanju in postane odpadnik.

Rojaki! Iz tega razvidite, kaj
vse vam nudi »Domovina«, največje
slovensko graško društvo. Tukaj
boste našli iskrenih prijateljev, v
kijih sredini se boste čutili na popo-
lno domačih tleh. Vsakdo, ki ga
privede pot v Gradec, v našo vrlo
»Domovino«.

Dnevne vesti.

+ Klub naravno - naprednih
občinskih svetnikov ima v petek, dne
1. decembra t. l. ob 6. zvečer sejo v
pisarniških prostorih svojega pred-
sednika g. dr. Karla Trillerja v
Dalmatinovi ulici št. 7. Vsi občinski
svetniki se pozivajo, da se te seje
zanesljivo udeležijo.

+ Izvrševalni odbor narodno-
napredne stranke je izrekel državne-
mu poslanec dr. Vladimiru Ravniharju
za ozirom na njegovo glasova-
nje v druginjski debati v parlamen-
tu popolno zaupanje ter vzel njegovo
poročilo o njegovi parlamentarni
taktiki odobrno za znanje.

+ Argentinsko meso — »Slove-
nee« — in seveda dr. Ravnihar. V
soboti je »Slovenec« natvezal svojim
vernikom debelo laž, češ, da poslan-
ec dr. Ravnihar ni glasoval za neome-
jeni uvoz argentinskega mesa
ter da je glasoval proti zadevnim
predlogom Rennerjevemu, Waber-
jevemu in Jerzabekovemu. Te »Slo-
venec« trditve spričo vestnemu in
točnemu poročanju s strani njegove-
ga poročevalca iz parlamenta pač ne
moremo imenovati drugače, nego —
laž. Na tej laži je »Slovenec« sfabri-
ciral uvodnik z naslovom »Uboga
Ljubljana«, ki pade seveda v nič,
kakor hitro se konstatuje, da ves
članek sloni na očitno neresnični
podlagi. Slučaj je hotel, da smo tudi
mi v sobotni svoj št. številki objavili
dopis dr. Ravniharja, ki nam po-
jasnjuje glasovanja o draginjskih
predlogih in ki nam potrjuje, da je
prav on glasoval za neomejeni uvoz
argentinskega mesa. »Slovenec« je
bil blamiran, a ne samo to, izkazalo
se je zopet, s kako podlimi sredstvi
se bojuje ta list. V torek je »Slove-
nec« nekako priznal, da se je »zmo-
til« češ, da je poslanec dr. Ravnihar
pač glasoval za Jerzabekov predlog,
a je glasoval proti Rennerjevemu
predlogu, ki da je mnogo ostriši od
Jerzabekovega, kateri slednji da do-
pušča vladi še vedno kako postransko
rot, da se izogne nalogu državnega
zboru, samo na ljubo vladi, da je po-
slanec ljubljanskega mesta glasoval
proti Rennerjevemu predlogu. Da
vidimo, koliko resnice je zopet na tej
trditvi, je samo treba primerjati
Rennerjev na eni in Jerzabekov
predlog na drugi strani. Rennerjev
tretji predlog se glasi: Vlada se po-
zivilje 1. brez nadaljnjih pogajanj z
Ogrsko ugoditi vsaki zahtevi uvoza
prekomorskega mesa, 2. tega dovo-
ljenja za uvoz na ne omejit niti gle-
de časa niti glede množice. Jerzabe-
kov predlog pa pravi: Vlada se po-
zivilje, da takoj dovoli uvoz argentin-
skega mesa v zamrznjenem stanju,
ker Ogrska ne more za kak ugovor
navesti nobene pravice iz pogodbe.
Primerjajte ta dva predloga, mora
vsakdo reči, da nobeden teh predlo-
gov ni ostriši in ni milejši od dru-
gega. Oba enako kategorično zahte-
vata od vlade uvoz inozemskega me-
sa. Za vlado je bil eden kakor drugi
predlog enakega pomena, in vlada
se je, stoječ na znanem svojem pravnem
naziranj, izrekla enako ostro
proti enemu kakor proti drugemu.

predlogu. Nobenemu ni dala kake
prednosti. Kdor je torej glasoval bo-
disi za Rennerjev bodisi za Waber-
jev ali za Jerzabekov predlog, je gla-
soval proti vladi. Zopet torej vidimo,
da je »Slovenec«, da bi prikril so-
botno blamažo, sicer svoje prvotne
trditve nekoliko popravil, a pri tem
zopet poročal neresnico. Med Ren-
nerjevimi in Jerzabekovimi predlo-
gom je, kakor smo že bili poročali,
različek edino le ta, da zahteva Ren-
nerjev predlog uvoz prekomorskega
mesa sploh brez navedbe proveni-
ence in ne da bi imeli kako kontro-
lo; dočim Jerzabekov predlog zahte-
va prav uvoz argentinskega mesa,
glede katerega je dognano, da je
zdravo in neokuženo. Ako je torej dr.
Ravnihar glasoval za ta drugi pred-
log, ne pa tudi za Rennerjev, tedaj je
to storil edino le z ozirom na doma-
čo živino, katere ne gre lahko-
nisižno izpostavljati okuženju. Za
nas je stvar jasna, dognana in zavr-
šena, »Slovenec« bo pa še tedne glo-
dal na svoji suhi kosti, saj svojim
vernikom lahko natveže, da je bilo
— črno in narobe.

+ Na naslov c. kr. deželne vla-
de, C. kr. deželna vlada je po vlad-
nem svetniku Laschanu dostavila
vsem mesarjem odredbo, po kateri
mora imeti vsi prodajalci mesa na
svojih obrtovališčih razobešene na
vidnem mestu tablice, na katerih
mora biti vedno natančno določena
cena za kilogram vseh vrst mesa. Ne
zadostja pa samo, da je cenik razobe-
šen, ampak se mora meso dejansko
po cenah, v ceniku določenih, proda-
jati. Gospodarji so odgovorni za svo-
je uslužbence ne izvemši poslovedje.
Ako bi gospodarji in uslužbenec pro-
dajali meso dražje, kakor določa ce-
nik, bi se proti gospodarjem in sicer
le proti njim postopalo kazensko po
§ 131. o. r. Po ravno tem kazenskem
določilu se bo postopalo proti onim
prodajalcem svežega in prekajenega
mesa, ki bi ne razobesili takoj na-
tanečnega cenika. Čudno se nam zdi,
da je vitez Laschan to odredbo izdal
samo za mesarje, dasi bi se on lahko
prepričal, da to kar vlada, oziroma
Laschan v tej odredbi hoče, mesarji
že skozi štiri leta delajo. Čudno je to
tembolj, ker nam ni znano, da bi ma-
gistrat izdal tako odredbo za bra-
njeve, ki nimajo ne tabel, ne cen,
sploh nobenih oznach, kakršne dolo-
ča obrtni red. Po § 52. obrtnega reda
ima obrtna oblast ukazati, da se
označijo tržne cene pri podrobni pro-
daji vseh reči vsakdanje potrebe. V
odredbi deželne vlade, oziroma vlad-
nega svetnika vidimo mi mesarji
opravičeno krivično postopanje in
dvojno mero. Pričakujemo, da bo c.
kr. vlada ravno tako naglo kot je to
storila za nas, izdala v smislu § 52.
odredbo tudi za ostale prodajalce re-
či vsakdanje potrebe. — Več mesar-
jev.

+ Klerikalen list proti papežu.
Nedavno tega je došla iz Rima vest,
da pripravljajo papež Pij X. nov »mo-
tu proprio«, v katerem namerava
pod kaznijo izobčenja iz cerkve
prepovedati katolikom, da bi smeli
brez izrecnega dovoljenja cerkvenih
oblasti duhovnike postavljati pred
posvetna sodišča. Glasilo nemške
klerikalne stranke v Heidelbergu je
tej vesti dodalo to-le opazko: »Nesmi-
selnost te vesti mora vsakega misle-
čega človeka zadrževati, da bi takšno
budalet izročal v verovanje kakemu
drugemu mislečemu človeku pod
pretvezo, da izhaja od pametnega
človeka.« Par dni kasneje, ko je ime-
novani katoliški list izrekel zgoraj
navedeno obsodbo ter proglasil vse-
bino one rimske vesti za nesmiselnost
in budalet, je izšel papežev »motu
proprio«, ki prepoveduje katolikom
duhovnike brez cerkvenega dovolje-
nja postavljati pred posvetna sodi-
šča, v uradnem glasilu svete stolice
»Acta apostolicae sedis«. — Če delajo
sedaj katoliški uredniki heidelber-
škega lista skesano pokoro ali so bili
morda že izključeni iz občestva svete
katoliške cerkve, o tem za sedaj še
viru molče.

+ Iz Preske nam pišejo 28. no-
vembra. Občinske volitve bodo za
občino Medvode 4. in 5. decembra.
Fajmošter Brence je zopet pozabil
svoj duhovniški poklic. Agitira in se
peha, pa zmerja samostojne volilce.
V nedeljo je imel lepo pridigo največ
o teh volitvah: Ne volite nobenega
liberalca, ne demokrata, nobenega,
ki taji Boga, ki taji vero, nobenega,
ki ni z duhovščino, veste, z našo du-
hovščino, no ja z menoj! ... V pone-
deljek je bila poroka popoldne, dasi
je bila določena dopoldne ob deveh-
tih. Mesto, da bi plačal breščeti faj-
mošter ženinu zamudo časa, moral
mu je ta plačati 7 K 30 v, pa še pose-
bej »ofer«. Naš božji namestnik ima
tudi hranilnico in, kakor vidimo,
predvsem za to, da lahko strahuje
neubojljive, pa v hranilnici zadolže-
ne kmete. Nekemu možu je že zanka-
zal, naj vrne dolžnih 200 K. Misli si
je, da ga spravi v zadrego in na tem
vzledu oplahi vse dolžnike. No zgo-
dilo se je drugače. Kmet mu je takoj
vrnil 200 K, zahteval pa je, da mu je

tudi fajmošter vrnil, kar mu je bil
dolžan, namreč vnaprej plačane
obresti in delež. In mož je zahteval
še več. Odpovedal je svoje jamstvo
še štirim drugim tovarišem za vsoto
okolu 2000 K, češ, če jaz nimam kre-
dita za 200 K, ne morem biti porok
za 2000 K. Kmet je imel prav in se
ni dal pregovoriti po prestrašenem
fajmoštru. Ta slučaj nam daje veli-
ko misliti. Ali je hranilnica v nevar-
nosti, ker iztirjava posojila? Ali jo
božji namestnik tako grd, da bi pri-
pravil poštemu človeku rad stiš-
ke? Ali je hranilnica za to, da bi
imela politično in gospodarsko vjeto
vse te, ki so z njo v zvezi? Ali je mo-
rebiti navedeni slučaj strašenje radi
volitev? Kje je potem državni prav-
nik? Može volilci, premislite to in
še mnogo, mnogo drugega, s čimer se
vam kratki samostojnost in pravice.
Fajmošter Brence naj gre v cerkev,
še raje v pokoj! Mi pa si volimo kot
samostojni in ponosni možje modre
in samostojne občinske odbornike!

Kmet.
+ O idrijski obrtni nadaljevalni
šoli brusijo zopet ondotni klerikalci
svoje strupene zobe, ker noče šolski
odbor vpeljati na šoli pouk verouka.
Zategadelj se zaletavajo v posamezne
člane šolskega odbora po svoji stari
navadi z lažjo in zavijanjem. Jezi jih
posebno to, da zastopnik deželnega
odbora dekan Arko nima pristopa k
sejam šolskega odbora, čeprav je kot
tak imenovan od deželnega odbora.
To pa iz enostavnega in utemeljene-
ga razloga, ker dežela že dve leti ni
izplačala šoli kake podpore iz dežel-
nih sredstev. Imenovanje zastopni-
kov pa pripada le šoli vzdržujočim
faktorjem. Dežela torej ni šoli vzdr-
žujoč faktor, zategadelj tudi nima
pravice do svojega zastopnika v šol-
skem odboru. Pravijo klerikalci, da
je edina idrijska obrtna nadaljevalna
šola na Kranjskem, ki nima vero-
uka v učenem načrtu. To je za napred-
ni šolski odbor vendar le priznanje,
če ni prodal za skledo leče — deželne
podpore — svojega naprednega pre-
pričanja. Lahko rečemo, da ni bilo
bolj nesmiselnega in nemoralnega
sklepa kranjskega deželnega zbora
od onega, ki zahteva, da morajo obrt-
ne nadaljevalne šole imeti v svojih
učnih načrtih verouk in se v nedeljo
med službo božjo ne sme vršiti pouk
na šoli, ako hočejo biti deležne dežel-
ne podpore. Kako pride deželni zbor
od tega, da zapoveduje obrtnim na-
daljevalnim šolam pouk verouka in
navravlja od tega odvisno deželno
podpore? Obrtnim šolam je naravno
zelo kratko odmerjen učni čas in še
tega naj izpolnijo s popolnoma nepo-
trebnim poukom krščanskega nauka.
Namen obrtnih nadaljevalnih šol je
vendar, da nudijo gojencem izpopol-
nitev njihove strokovne naobrazbe,
ne pa vzgajanje za politične agita-
torje klerikalne stranke, v kar hi pri
današnjih razmerah edino služil ver-
ouk. Prav zato je postal šolski
odbor edino umestno, da je vztrajal
pri svojem prvem sklepu, da se pouk
verouka na šoli ne uvede. Ta sklep
se je storil soglasno, ker ima šolski
vodja pri šolskem odboru le posveto-
valni glas. Vsi drugi odborniki pa
so ostali zvesti svojemu naprednemu
priprčanju, zato je klerikalno zale-
tavanje v enega ali drugega odbor-
nika le smešno. Upamo da bo tudi
klerikalce srečala enkrat pamet in ne
bodo napravljali sklepov, ki ne za-
sledujejo stvarnih namenov, marveč
samo strankarsko političnih.

+ Shod v Prestranku. Narod-
no-napredna stranka priredi v ne-
deljo, 3. decembra ob 3. popoldne
shod v Prestranku v mlekarji pri
kolodvoru. Na shodu bo govoril
strankin predsednik deželni poslanec
in deželni odbornik dr. Ivan Tavčar.
Somišljenike v Prestranku in okolici
pozivamo, naj se tega shoda polno-
številno udeležijo!

+ Vipavske volitve! Piše se
nam: V št. 271. »Slovenec« se čita,
kako strahotno so pogoreli liberalci
v Vipavskih občinah pri občinskih
volitvah. Lažidopisnik slika, kako so
naskočili liberalci, pa jim vseeno ni
nič pomagalo, njihovi naskoki so se
razbili ob trdnjavi S. L. S. Za druge
občine se mi ne brigamo, kako je iz-
gledal volilni boj. Pribijemo pa res-
nico za svojo Podkrajsko občino, ker
se neki lizun drzne vtikati svoje
umazane prste med nas! Podkrajci
imamo župnika tako vrlega, tako
značajnega, tako vnetega, previdne-
ga za vse dobro, da ga nima takega
ne-le Notranjska, marveč tudi Go-
renjska in Dolenjska nima takega
župnika! Ta župnik biča pregrehe
ne-le liberalcev ampak se drzne uda-
riti tudi po hinavskih klerikalcih!
Tako da smo vsi pošteni Podkrajci
zares vzljubili svojega vrlega dušne-
ga pastirja. V posvetovanju s svojim
previdnim župnikom smo veljaki se-
stavili volilno listino, v katero smo
postavili vse stare odbornike razun
dveh; da smo mogli tudi g. župnika
vzeti v listino smo morali nekaj škar-
tirati. Volilna lista pa je imela 8
mož klerikalne in le 4 liberalne
stranke. To listino nam je g. župnik
pred volitvami pred cerkvijo po

končani službi božji prebral, da bi se vedeli volilci po njej ravnavati. To je bila vsa agitacija od strani poštenjaka? Zatorej dopisne smrdljivo laže v »Slovenec«! Gotovo poroča o svoji umazani agitaciji. Dva eta hodila, katerih imena za danes zamolčimo; eden je tak pijanec, da so ga fantje Malega Šmarna ponoči pred gostilno zvezali, da se je drugo jutro s težavo skopal vun iz »štrikov«. Drugi je pa tak breznačajnej, da je lovil glasove tem potom, da je pri Vipavskih upravičeneh liberalnega mišljenja rekal, da pobira pooblastila za liberalno stranko, pri klerikalcih pa je trdil, da pobira za klerikalno! Tako je torej zvičajno naskakovala stranka pijancev in breznačajnejšev zoper stranko poštenjakov! Spravili so res svoje backe v odbor, tudi ta dva nepoštena agitatorja imata čast sedeti med odborniki, trije so, kakor pravijo, liberalci, saj narodniki listov so! To je torej gola, čista resnica o volilnem manevru, ne pa »Slovenec«! novice! Sicer pa dober tek vsem, ki morajo laži prežvekovati! Nismo imeli namena pisati, ker se nam je stidilo grdo počenjanje, ker se pa sedaj bahajo o svoji sramotni zmagi, naj imajo te vrstice v pošten odgovor!!

Matkovičev slučaj v luči narodnosti. Svoječasno Bismarkovo glasilo »Hamburger Nachrichten« priobčene pod zgorajšnjim naslovom članek, v katerem skuša dokazati, da je morilec Holznachtovih otrok Matkovič izvršil svoj zločin kot Slovan pod vplivom plemenskih posebnosti. Imenovani list piše med drugim: »Matkovič je bil po svojem rojstvu Slovan in v njegovem značaju se da dokazati vsa skala psihičnih momentov, ki tvorijo duševno življenje tega plemena: pri tem je morda edino izvzeti veliko čistiželnost, ki se da razlagati edino z dotiko z germanstvom, z nekdanjim neomejeno gospodnjim narodom na tleh vzhodne marke. Slovansko klečeplastvo je za Matkoviča tipično. V tem klečeplastvu pa se skrivajo tajni nagoni anarhistične strastvenosti, ki se iz prekanosti ne javlja s takojšnjim izbruhom, marveč ustvarja zločin kot končni rezultat hladnega preudarka. To je, kar je germanizmu temperamenti in čustvovanju tako rasprotno: zločinstvo ne iz strasti, marveč iz prevdanka in kar je še hušje iz domišljije. Iz domišljije se je Matkovič povzpelo do prevdanka, tu pa je obstal ter hladnokrvno izvršil svoj zločin... Končno je treba še vprašati: Ali spada Slovan kot vzgojitelj, kot župnik, kot domači prijatelj v nemško hišo? Gotovo. Dunaj naj priseljene Slovence absorbira, ni pa potrebno, da bi Nemci iz prevelike uslužnosti oddajali moči, iz katerih se potem razvijajo narodno indifferenčni produkti... Tako piše svoječasno glasilo tistega Bismarcka, o katerem je dokazano, da je bil po svojem pokolenju Slovan. In če je res to, kar piše »Hamburger Nachrichten« o plemenskih lastnostih Slovanov, potem morajo te lastnosti tudi imeti Prusi in dober del alpskih Nemcev, ki so vsi germanizirani Slovani. Sicer pa so »Hamburger Nachrichten« zgoraj citirano »globočkomno« razpravo o slovanskih plemenskih lastnostih o predpostavki, da je bil Matkovič, kakor so ga dunajski nemški listi iz lahko umljivih razlogov naslikali, Slovan po vzgoji in po prepričanju. In vendar je bil Matkovič po vzgoji in prepričanju tako pristen German, kakor jih je na tisoče v Avstriji in tudi v Prusiji in ki vkljub svojem notoričnemu slovanskemu pokolenju igrajo važno vlogo v nemškem javnem življenju. Človek bi torej sodil, da so posebnosti, ki jih je nemški list opisal na Matkovičev, bolj lastnosti slovanskih renegatov, kakor pa plemenske posebnosti Slovanov. V tem prepričanju pa nas utrjuje znanstveno dognano dejstvo, da je zlasti pri jezinih Slovanih zločinstvo ponajveč produkt strasti in le redkokrat sad hladnega prevdanka. »Hamburger Nachrichten« se torej namen, s svojo razpravo o Matkovičevem slučaju zadeti Slovence, ni posrečil, ker je list s to razpravo podal samo karak-teristične lastnosti slovanskih renegatov, katerih je žalibog zlasti pri nas Slovenceh legijon. »Hamburger Nachrichten« list je s svojo razpravo pač nehoti podal uspešno karakteristiko naših Schneidersitzov, Armbrustschützov in drugih takih pristnih Germanov. Naj se ti gospodje zahvalijo za uspešno svojo karakterizacijo — Bismarckovemu glasilu.

Odvetniški nastavljenici so podvrženi dolžnosti starostnega zavarovanja. Upravno sodišče se je pred par dnevi pečalo z vprašanjem, ali so stenografi in pisarji na stroj podvrženi dolžnosti starostnega zavarovanja. Upravno sodišče je odlok notranjega ministrstva, da stenografi in pisarji niso podvrženi tej dolžnosti, razveljavilo kot v zakonu neustemeljen in izjavilo, da so ti nastavljenici podvrženi dolžnosti starostnega zavarovanja.

Imenovanje. Za asistenta pri Mešni hranilnici ljubljanske je imenovan gospod Oton Jerne.

Odlikovanje. Cesar je podelil predsedniku pogosodvalne komisije na Kranjskem Otonu pl. Deteli komturni križ Fran Josipovega reda z zvezdo ter odlikoval člana te komisije Matija Ambrožiča v Gornjem Suhorju ter Josipa Čučka v Knežaku z zlatim zaslužnim križcem.

Vsakonedeljska zabava klerikalnih prvakov. V noči od nedelje na ponedeljek je prišel odlični klerikalni prvak, mizarški mojster Anton Rojina v kavarno »Central«, kjer je našel klerikalnega slikarskega mojstra Antona Peska. Ker je ta rekel »lep gemajnderot, ki se pretepa« se je Rojina vanj zaletel in ga klofotal. Stvar pride pred sodišče.

Iz prečniške občine. Vkljub temu, da bodo že 4. decembra občinske volitve, še do danes ne vemo, kje so glasovnice. Govori se, da jih bo dostavil sam župan pa njegov tajnik in nekaj njegovih privržencev. Župan pač dobro ve, da se mu stolček maje. Saj tudi ni čuda, kajti vsak ga pozna in ve, kak možak da je. — Volilec.

Kaj se mu meša? Pri občinskih volitvah v Javorju so klerikalci propadli. Pričakovati je bilo, da bo župnik spoštoval ljudsko voljo in državne postavbe. A kaj se je zgodilo? Župnik je ukazal, naj vsak, ki je nasprotno volil, pride k njemu prositi odpuščanja, sicer da ne dobi odvzema ne pri njem, niti na Brezjah, niti pri sv. Joštu! Ne moremo si drugega misliti, kakor da se temu župniku meša. Morda bi bilo dobro, če bi ga vsaj za nekaj časa poslali na kak zavod, kjer opazujejo umobolne.

Zgodba o župniku in njegovi dekli. Z Golega pri Igu nam pišejo: Pri nas pase ovčice župnik Janez Kunaver. Pase jih, da bog pomaga. Župljani so bili potrpljivi in so z vdanostjo v božjo voljo prenašali nadlogo, ki jim je bila naložena v župnikovi osebi. Ko pa javnega pohujšanja le ni bilo konec, so se napotili k škofu Antonu Bonaventuri ter ga prosili in rotili pri bogu in vseh svetnikih, naj jim odvzame to šibo ter napravi konec pohujšanju, ki ga dela župnik Kunaver. Toda našli so gluha nesa. Škof, ki sicer kaj rad preganja poštene duhovnike, ni zganil niti s prstom proti Kunaveru, ki je notorično v sramoto vsi župniji in celemu duhovskemu stanu. Za vse pohujšanje je sedaj soodgovoren škof sam. Odgovoren je tudi za ta le javni škandal, ki se je prigodil predpretekli ponedeljek: Župnik Kunaver ima dekle Jero, s katero živi tako kakor mož in žena. Jera je resolutna ženska in si lasti vse pravice prave zakonske žene, kar je pa seveda ne ovira, da bi semtertje ne skočila preko ojnice župnikove prilječnosti. Predpretekli ponedeljek je imela Jera opravke na Igu, kamor je gnala šteto nasto žival. Po izvršenem poslu je zavila v Novakovo gostilno, da se okrepča pri čaši rujnega vinca. In zgodilo se je, da je farovška gospodinja našla prijetno družbo, v kateri se je počutila naravnost nebeško. V veselju in najprijetnejši zabavi so potekale minute in ure. Na Golem v farovžu pa so nestrpno čakali na Jerin povratek gospod župnik. In ker Jere le ni hotelo biti, so vzeli gospod župnik pot pod noge ter se odpravili proti Igu. Veselo snidenje menda na Igu ni bilo, strmečim izancem pa se je nudi na vasi prizor, ko nikoli takega. Jera in gospod Janez sta se sprijela, ruvala in tepla, da je bilo kaj. Vlačnega, so kričali gospod, »farovski« — je odgovarjala razjarjena Jera, vmes pa je grulila ščeti-nasta žival. In to je šlo »čez tri gore, čez tri vrhe, čez tri zelene travnike«: tri vasi sta prehodila gospod Janez in gospodinja Jera in povsodi sta zaigrala isto igro. Najlepše pa je bilo na Golem samem. Tu je padalo kamenje in pokale so palice. Gospod Janez so vihteli neusmiljeno svojo palico, Jera pa je tolkla z debelo desko po župnikovem posvečenem hrbtu. In vsakokrat ko je tresnilo po hrbtu, je zaorilo izmed gledalcev: »Jerka, le udri ga! Boj je končal, ko sta oba boreca omagala. Kako se je na to sklenil mir, o tem viri molče. Danes pa živa gospod Janez in deklica Jera zopet v ljubezni in strahu božjem, gospod župnik pa kakor preje pasov ovčice — v veliko dopadenje škofa Antona Bonaventura.

Okrajno glavarstvo v Kamniku je prepovedalo živinska semnja v Kamniku dne 4. decembra in v Mengšu ne 12. decembra.

Alarm. Danes dopoldne je čuvaj na Gradu z enim strelom naznanil ogenj na Ilovici, kamor se je takoj odpeljal oddelek reševalnega in gasilnega društva. Ker pa ognja niso mogli najti (ga menda sploh ni bilo, in je čuvaj bržkone videl kak drug dim) so se zopet vrnili nazaj.

Pogreša se od 26. t. m. brusač Peter Morocenti, roj. 1871. v Treppu Carnica pri Vidnu na laškem. Navedene je srednje postave, širokega obraza, rjavih brk in obrvi, črnih

las in dobrih zob. Obleden je bil v sivu obleko, je imel črne čevlje (šiflete), pisano srajco in rjav klobuk. Pogrešane je bil zelo udan prijači in je baže večkrat dejal, da bodo šel v vodo, kar je skoraj gotovo tudi storil.

Z barja. V nedeljo so fantje na Ilovici posestnikov sina Alojzija Škafarja tako pretepli, da je moral v posteljo. Ker mu je bilo vedno slabše, so ga včeraj z rošilnim vozom prepeljali v deželno bolnišnico.

Nagajivost. Včeraj je v neki veži na Sv. Martina oesti nek paglavac prerezal Ivanu Andlovcu pri kolesu pnevmatiko in arčno cev ter mu s tem prizadel 16 K škode.

Ameriške vesti. Pod vchletih najdeno truplo slovenskega rojaka. Iz Ironwood, Mich., poročajo, da so našli truplo Antona Lepovša, ki se je bil izgubil v lovski seziji 1. 1909. — Vlak povozil Slovence. V nedeljo, 5. novembra, je v Evelethu, Minn., povozil vlak rojaka Alojzija Smoleja.

Prečitane napredne časopise.

zbira in razpošilja tajništvo Narodno-napredne stranke. Časopise je danes najmočnejša idejna moč. Izvrševalni odbor prosi vljudno svoje somišljenike v Ljubljani, da pošiljajo redno vsak četrtak prečitane napredne časopise preteklega tedna v tajniški urad (Wolfova ulica 10/L) ali naj vsaj naznanijo tajništvu svoje naslove. Poleg tega zbiraajo krajevna politična društva prečitane časopise v svojem okraju.

Društvena naznanila.

Odbor dijaškega podpornega društva »Radogoj« v Ljubljani opozarja še enkrat vse p. n. člane, da se vrši redni občni zbor z običajnim dnevnim redom jutri dne 1. decembra ob 6. zvečer v prostorih Narodne čitalnice v Narodnem domu.

Miklavžev večer priredi Gospodarsko napredno društvo za šentjakovski okraj v torek, dne 5. decembra pri Kavčiču na Privozu. Za odrasle je vstopnina 20 vin. Svirajo tamburaši. Začetek ob 7. sv. Miklavž nastopi ob 8. s sijajnim spremstvom in obdari vse otroke. Kdor želi dati komu kake darilo, naj je pošlje do torika zvečer gostilničarju Kavčiču z lahko čitljivim naslovom.

Telovadno društvo »Sokol« v Šiški priredi v nedeljo, dne 3. t. m. v gostilni pri Ančniku (Peter Burja) v Sp. Šiški, ob 6. zvečer prijateljski sestanek, na katerega se vljudno vabijo člani, kakor tudi njih prijatelji in znanci. Poleg zanimivega predavanja se boe nudila slušateljem obila druga zabava.

Društvo svobod. slov. akad. »Sava« na Dunaju priredi v petek t. j. 1. grudnia ob 8. zvečer v »Schwarzspanierhof« Schwarzspaniergasse IX. okr. svoj drugi redni občni zbor.

Prosveta.

Iz pisarne slovenskega gledališča. Danes, v četrtek se poje prvič za par abonente Rik. Heubergerjeva opereta »Ples v operi«. — V soboto prvič (za nepar abonente) literarna drama »Reka« modernega dramatika Maksa Halbeja, ki je med najodličnejšimi literati novejšje nemške literature. »Mladost«, »Lebenswende«, »Der Eisgang«, »Der Strom« (Reka), »Mati Zemlja« in »Hiša Rosenhagen« i. dr. drame M. Halbeja igrajo opetovano na odru dvornega gledališča. — V nedeljo pop. ob 3. se igra prvič izvirna ljudska igra »Slepa ljubezen« (za lože nepar) za mladino, šolarje, starše in učitelje. V tej igri je tudi petje s spremljivjem orkestra; zvečer ob 1/2, 8. operi »Ksenija« in »Suzanna tajnost«. — Prih. teden Vict. Sardoia drama »Fadora« za 25 letnico gospe A. Danilove.

Iz pisarne slovenskega gledališča. Za slovensko mladino nimamo gledaliških iger ter si moramo pomagati z dramatiziranimi nemškimi pravljicami. V slovenski pravljici in pripovedki bi mogli najti naši pisatelji hvalnihi snovi za otroške gledališke igre, ki bi imele v slovenski mladini navdušenih gledalcev. Milčinski je napisal po motivih slovenskih narod. pesmi zbirko slovenskih pravljic, zdaj le še pričakujemo slovenskega dramatika ki bi spisal poetične pravljice dreme za našo mladež. V nedeljo se uprizori na našem odru za slovensko šolsko mladino in za starše, ki imajo otroke v šolah, Peskova igra s petjem »Slepa ljubezen«, ki je izšla že v tisku. Ta igra je zajeta iz življenja na vasi sedanje dobe; glavne vloge igrajo v njej otroci, šolarji in šolarice, ljudski učitelji in stari šolski otroci. Pisatelj je bil nadučitelj na Stajerskem ter pozna otroška srca in hibe staršev. Slepa ljubezen staršev kopije otrokom jama pogube. Dom in šola, stari in

učitelji bi morali vzajemno delovati v blagor otrok. Pouk in vzgoja sta edini spas Slovencev. Če bomo izobrazbo bolj gojili in spoštovali šolo, potem nam vzide dan svobode. Te resnice podaja avtor v svoji igri »Slepa ljubezen«, polni ljubezni do otrok in prosvete. V nedeljo pop. naj bi bilo zatoraj naše gledališče polno slov. mladine, slovenskih šolarjev in šolaric, staršev in učiteljev.

Slovensko gledališče. V včerajšnje gledališko poročilo se je vmešalo več tiskovnih pomot. V drugem stolpcu v 24. vrsti je stavek: »Mi, ki smo gledali več krasnejših operet...« Glasiti se mora: »Mi, ki smo gledali več kasnejših operet...« Drugo si lahko čitatelj sam popravi.

Razgled po slovanskem svetu.

Slovanski oddelek v mednarodnem muzeju za časopise. Na mednarodni razstavi starih in modernih časopisov v Bruslju l. 1893 se je sprožilo vprašanje o ustanovitvi stalnega mednarodnega muzeja za časopise. Ta muzej se je osnoval v Bruslju leta 1907 kot oddelek mednarodnega bibliografskega instituta v kraljevskem muzeju. Ta stalna razstava obsega najredkejšje izvode starih listov iz raznih vekov in popolne kolekcije modernih časopisov v najrazličnejših jezikih. V tem muzeju do sedaj edino ni bilo zastopano slovansko časopisje. Sedaj se je tudi to zgodilo. Odbor za prireditve I. razstave slovanskih časopisov v Belgradu je namreč sklenil vse slovanske časopise, ki so bili meseca julija izloženi na razstavi v Belgradu, darovati mednarodnemu muzeju za časopise v Bruslju. Muzej je to darilo z velikim veseljem sprejel ter uredil za slovanske časopise poseben oddelek. Društvo za mednarodni časopisni muzej v Bruslju je v znak priznanja za to uslugo izvolilo soglasno za svoje častne člane predsednika »Srbskega novinarskega združenja« v Belgradu g. Branišlava Nušića in predsednika odbora za prireditve I. slovanske časopisne razstave v Belgradu g. Ivanu Ivaniću.

Jubilejno leto za Bolgarsko. Prihodnje leto 1912. bo za Bolgarsko leto jubilejev in svečanosti. Prihodnje leto praznuje car Ferdinand 25. letnico svojega vladanja, posveti se cerkev Sv. Aleksander Nevski v spomin osvoboditve Bolgarske izpod turškega jarma, cerkev, ki je stala 5 milijonov, najbrže 22. septembra se bo vršilo svečano kronanje carja Ferdinanda, tega leta se priredi tudi ruska trgovinsko-industrijalna razstava, jugoslovanska umetniška razstava, ki jo priredi društvo »Lada« v Belgradu, se prenese v Sofijo, kjer bo otvorjena od julija do septembra. L. 1912. se ima tudi prirediti »srbska« trgovinsko-industrijska razstava v Sofiji kot viden znak slovanskega zblíževanja na gospodarskem polju. Take razstave bi se naj kasneje priredile tudi v ostalih slovanskih prestolnicah, kakor v Belgradu, Zagrebu, Pragi, Ljubljani, Lvovu, Varšavi in v Petrogradu. Kakor je znano, bi se imela prihodnje leto v Sofiji prirediti mednarodna razstava, za katero je dal inicijativo neki belgijski konsorci. Za to razstavo se je že osnoval poseben odbor, ki se je obrnil na vladu s prošnjo za podporo. Toda vlada ni dovolila podpore, ker neče škodovati slovanskim prireditvam, ki se imajo bodoče leto vršiti v prestolnici mlade Bolgarske.

Vesokolski in slovanski gostilničarski shod v Pragi. Češki listi poročajo, da istočasno z vesokolskim zletom skliče v Prago meseca julija prihodnjega leta tudi shod slovanskih gostilničarjev. Pri tej priliki se ima ustanoviti tudi zveza slovanskih gostilničarjev v Avstriji s sedežem v Pragi.

Izpred sodišča.

Izpred tukajšnjega porotnega sodišča.

Na slabih potih. Včeraj popoldne se je pričela razprava proti zloglasni sleparki Ani Kranjčevi in njeni družabnici Mariji Klančarjevi. Ana Kranjčeva, ki je bila rojena leta 1886. v Žužemperku, je omožena, toda živela je z možem, ki je krojaški pomočnik v Ljubljani, le malo časa skupaj. Kranjčeva ima tri otroke, je jako prikupna, čedna ženska, zmožna si pridobiti simpatije, toda rafinirana do skrajnosti in popolnoma ustvarjena za vohunko, ter bi kot taka pod dobrim vodstvom gotovo dosegla lepe uspehe. Zagovarja jo dr. Pegan, ki se je skesal in prišel k obravnavi kljub nepremišljeni izjavi, s katero je preprečil dopoldansko razpravo. Soobtoženka, Marija Klančarjeva, je doma iz Šentlenarta, je delavka, samska in ima dva otroke. Zagovarja jo dr. Švelj. Obtožnica dolži Kranjčevo in njeno pomočnico celo vrsto jako rafiniranih goljufij, ki so se jima de-

loma posrečile, deloma pa so jima prišli oškodovanci pravočasno na sled, in jima izpulili iz rok prigoljufni denar. Najbolj zanimiva goljufija Kranjčeve je ta, kako je spravila ob celo premoženje zasebnice Golfovo. S to žensko se je seznanila Kranjčeva v nekem izkhu poleg Vidmarja pred škofijo. Ta Golfova je bila slaboumna in je živela vedno v fiksnih ideji, da ima še veliko denarja podredovati. Kranjčeva je izrabila to priliko, jo okrepila v tej domišljiji, tako, da je Golfova kar norela za dedščinami, katere ji je obljubila pridobiti Kranjčeva. Seveda je bilo zato treba denarja in zopet denarja in Golfova je dajala, obenem pa, vesela, v nadi, da postane bogatašinja in prvakinja v Ljubljani, tudi sama jako dobro živela. Vozile so se ženske okrog z izvoščeki, kupovale si obleke, dobro živlele in nastopale povsod kot dobroščne bogatašnje. — Kranjčeva je nagovarjala Golfovo, da naj kupi »Union«. Golfova je šla gledat »Union«, bil ji je všeč in takoj je bila zadovoljna s kupčijo. Kot posredovalec, je dejala Kranjčeva, bo nastopil znani dr. Mauring, bivši župnik na Igu, ki bo kot izučen in kunšten človek vse uredil sam. Seveda je rekla, da tudi Mauring potrebuje denar in Golfova je izročila Kranjčevi v ta namen kar 300 K za aro. Kupnina je znašala 65.000 K, kupčija je bila izvršna. Ko je hotela Golfova iti v hotel stanovat, je pa bilo treba malo počakati, da se za novo gospodinjstvo vse lepo in njej primerno uredi. Tudi to je Golfova rada plačala, Kranjčeva pa je kupila dva velika stara ključa in vesela je Golfova pobohala z njima po mizi, češ, mi smo mi, »Union« je naš. Iz hvaležnosti do kunštnega in tako dobrega gospoda Mauringa je naklonila Golfova tudi njemu na roke Kranjčeve nagrado, posebno podporo pa je dobil Mauring takrat, ko si je ta revež tam neke na Gorenjskem trikrat nogo zlomil. Tako je vlekla Kranjčeva Golfovo, dokler je bilo kaj denarja, nato jo je še okradla in hotela jo je celo zastrupiti. Tega pa vendar ni storila, marveč jo je zapustila. Golfova je šla nato v Kranj, kjer so jo odpeljali po prestani kazni zaradi vlačugarstva domov, odkoder pa je zopet neznano kam izginila. Pri vseh teh sleparijah je pomagala Kranjčevi njena pomočnica Klančarjeva, s katero je delila Kranjčeva tudi dobiček. — Od Golfove sta izvabili sleparki, kar Kranjčeva tudi pripozna, 1080 K denarja. Od tega so dobili 80 K nazaj, ki jih je imela Kranjčeva doma, in so ji ta denar zaplenili povodom njene aretacije. Klančarjevi je dala Kranjčeva 272 K, nekemu Makso Wolfu pa, oskrbniku »Uniona«, ki ga noben ne pozna, pa 200 K in eno uro. — Kranjčeva je igrala to komedijo pod imenom Hudovernik Ana, njena pomočnica pa je bila vedno le vdova Dularjeva. Obtoženka se izobno za govarja. Kar ve, da ne bo mogla utajiti, velikodušno prizna, »ja, gospodje, res sem to storila, priznam, toda delala sem za moža, ki je hotel imeti denar, preživeti sem morala sebe in otroke.« Pod plaščem priznanja pa se časih prekanjeno zlaže in poskuša zadevo ublažiti. Obtožnica navaja še veliko, sicer manjših, toda tudi jako rafiniranih in zanimivih goljufij, o katerih bom poročal, ko bodo obravnavane.

V vrtincu življenja.

Pri današnjem nadaljevanju razprave proti sleparkama Kranjčevi in Klančarjevi, je predsednik prečital izpoved glavne priče Golfove, o kateri smo že poročali, da je neznano kam izginila. Njena izpoved, ki je zelo obširna, opisuje njeno predživljenje in potrjuje obtožnico. Izpopolni jo v toliko, da je imela Golfova, ki je stara 35 let in je doma iz Rdečega Kala, predno se je seznanila s Kranjčevo, 4000 K v klerikalni »Ljudski posojilnici« in da ji je izdala Kranjčeva v gotovini 2461 K, kar pa ni zanesljivo, ker je Golfova tudi sama zelo zapravljala in je njena izpoved, ker je Golfova slaboumna, nezanesljiva. Izpoved vsiljuje tudi nehoti sum, da se skriva za Kranjčevo še neka tretja oseba, in sicer neki gospod, ki je govoril z Golfovo pred frančiškansko cerkvijo in pri »Fajmostru« v gostilni in ji obljubljal tudi velike dedščine. Tudi Mauringova pisma in pismo škofa Jegliča, ki ga je Kranjčeva nekoč rabila, ko je nastopila kot njena sorodnica in iskala denarja za škofa, češ, v takih skrbih so, da niso mogli cele noči spati, je pisala bržkone ona tretja oseba. — Kranjčeva pa odločno zanika skrivati kake tretje osebe in pravi, da si je vse sama izmislila.

Pijana družba.

Priča gospodinja Golfove Eliza Mateličeva drastično pripoveduje, kak je ta družba, namreč: Golfova, Kranjčeva in Klančarjeva v Šiški živela. Slepari sta nosili Golfovi žganje in klobase, sta jo upijale, naka so najele voz in se peljale na izprehod. Pijana je bila Golfova,

ne zmešana, ker so jo vedno opile. Vračale so se vse pijane domov, večkrat vse pobite, polite, blatne in umazane. — Dalje pove, da je videla, da je dala Golfova večkrat po 200 K denarja, pripoveduje, kako jim je cvrila in pekla ribe in kure, kako se je vozila Kranjčeva v Dalmacijo in v Tret in nosila baje na sodnijo, dr. Mauringu in raznim posredovalcem denar za dedščino.

Pravila je, da je v »Unionu«, ki ga je kupil Mauring za njo za 50.000 kron, postavila v klet nove sodove in kupila veliko vina. Vse to je izročila po svoji trditvi Mauringu, ki ima 26 ključev od »Uniona«, ona ima pa dva.

Pri dr. Mauringu.

Vpokojeni župnik dr. Mauring, ki igra v tej komediji tako tragikomično vlogo, zanika seveda vsako udeležbo. Potrdi pa, da Kranjčeva pozna, in da je bila tudi pri njem. Pravi, da ga je silno nadlegovala, da je bila zelo vsiljiva in da jo je le težko iz sobe spravil. Kranjčeva glede dr. Mauringove izjave trdovratno molči.

Denar iz Reke.

Kranjčeva je bila, med tem, ko je bila ločena od moža, tudi v Reki. Tam se je seznanila z nekim gospodom in je imela z njim tudi otroka, ki pa je vpisan kot zakonski otrok. Kranjčeva tega gospoda ne imenuje, pač pa je pravila večkrat, da je imeniten človek in, da ji bo veliko pošiljal. Res je dobila enkrat Kranjčeva, kar potrdi tudi njena pomočnica Klančarjeva, z Reke 60 K. Od tega denarja je dala Kranjčeva 30 K Golfovi, štiri krome pa njej, kot prijateljsko darilo. Zakaj je Kranjčeva vedno tako zvesto zakladala Klančarjevo in delila z njo dobiček, tega Klančarjeva ne pove.

V preiskovalni sobi.

se je seznanila Kranjčeva z neko Martinčičevo, ki ji je povedala, da jo preganja sodišče zaradi goljufije, ki jo je hotela izvršiti pri neki Potočarjevi. Slo je za 1100 K, ki naj bi jih dala Potočarjeva za neko ameriško dedščino. Kranjčeva je izvedela za ta nov vir dohodka, Martinčičeva ji je rekla: Kranjčeva, pojdi, ko prideš iz preiskovalnega zapora, k Potočarjevi, saj je še tako neumna, da bo dala Ti boš prišla kmalu ven, ker si noseča, ogoljufaj jo, in pošlji meni 50 K.

Zopet na delu.

Potočarjeva, huda žena, prav dobro pozna Kranjčevino in ji zažuga, ko jo ugleda na zatožni klopi: »Le čakaj, ti, le čakaj!« Nato prizna, da je prišla k nji Kranjčeva in ji rekla, da je podedovala ona po nekem svojem sorodniku v Ameriki večjo vsoto denarja. Ta denar je že prišel iz Amerike. Lepo mi je govorila, pravi, rekla je, da je iz Marijine bratovščine, da je njena prednica. Treba pa bi bilo 17 K plačati za stroške, denar ima pa neki prošt in profesor Janez Potokar. Gospod prošt so pa rekli, da bo stroške že pozneje plačala, izroči naj ji le svojo hranilno knjižico, v kateri je imela z obrestmi vred 1010 K, da bo gospod prošt naložil 65 K obresti podedovanega ameriškega denarja. Dala ji je Potočarjeva svojo knjižico in Klančarjeva je dvignila s to knjižico pri hranilnici 1010 K. Zenska pa je začela kljub temu sumiti Klančarjevo, šla je k policiji, nakar so Kranjčevino prijeli in dobili pri njej 1007 K denarja. Kranjčeva to vse prizna. — Kranjčeva je prišla nekega dne k neki Debeljakovi. Prinesla ji je pismo od kateheta dr. Jeršeta in je rekla: »Jaz sem sestrična dr. Jeršeta. Tu vam pošilja pismo in vas lepo prosi posojila. Oh, gospod so v silni zadregi in ne morejo plačati niti hrane.« Verjela sem Kranjčevi in bi ji bila dala denar, če bi ga bila imela doma. Pravčasno pa je bila odkrita tudi ta sleparija in Debeljakova ni izgubila nič. — Kranjčeva vse to prizna.

Kranjčeva v Škofji Loki.

Nekega dne je prišla k zasebnici Mar. Johanovi v Škofji Loki Kranjčeva in ji je prinesla pismo od ljubljanskega škofa, ki je, kot je rekla, njen stric. V pismu je prosil škof, ki je baje v takih skrbih, da cele noči ne spi in ima v Ljubljani same nasprotnike, naj ji posodi Johanova 1800 K. Podpisan je bil škof Anton Bonaventura Jeglič in kanonika Sušnik in Sajovic. Hotela je imeti na vsak način do večera denar, češ, da ga mora zvečer škof poslati v Gradec. Johanova, ki je rekla, da ima denar v župnišči, ni hotela uslišati mile prošnje škofove poslanke in je rekla, naj dajo škofu ljubljanske prijateljice denar, če mu kaj manjka.

Otdod je šla Kranjčeva k neki Frančiški Porenta in ji rekla, da naj ji posodi za Johanova po domače za »Maričko« 5 K, ker ji je zmanjkalo za »štempeljine«, ki jih potrebuje za dvignjenje neke dedščine v znesku 7000 K. Tam je dobila Kranjčeva 5 kron. To pa je bilo za njo premalo in šla je še naprej k neki Jenkovi, poselstnici v Loki. Prosila je za 6 K tudi za »Maričko«, za »štempeljine«. Tudi tam je Kranjčeva dobila zahte-

vano vsoto. Kranjčeva je imela v Škofji Loki s sabo še neko spremljevalko, ki pa je ni nihče poznal. — Kranjčeva tudi to vse pripozna.

Posredovalka za slušbe v faravah.

K neki Katarini Šafec v Ljubljani je prišla Kranjčeva in jo nagovarjala, naj gre v službo k nekemu župniku kot oskrbnica. Šafecova je bila zadovoljna, toda zahtevala je, naj pride dotični župnik sam. Kmalu nato pa pride Kranjčeva in pavi, da je bil župnik v Ljubljani v »Unionu« okraden in da nima denarja. Prinesla je tudi pismo od dotičnega župnika, v katerem jo župnik prav laskavo vabi v službo. Podpisan je Albin Muskatelar, župnik v Šmartnem pri Kranju. Za uboga, v »Unionu« okradenega župnika je izročila Šafecova Kranjčevi 20 K, ker revežu Kranjčeva sama ni mogla pomagati — imela je namreč ameriški denar, katerega pa tisti dan v banki ni mogla zamenjati. — Šafecova bi bila dala še več denarja, toda vedela je, da je bila ogoljufana in, da župnika Muskatelara ni na Kranjskem. — Kranjčeva tudi to goljufijo prizna.

Kranjčeva v Šiški.

K gostilničarki Bezlajevi v Šiški je prišla Kranjčeva z dvema spremljevalkama. Bezlajevi ni bilo doma, pač pa je bila doma njena mati. — Kranjčeva je zahtevala od matere 10 K, češ, da ji je hči bolna. Mati denarja ni dala. Kranjčeva je ostala s spremljevalkama v gostilni, naročila pivo in razna jedila, nato pa odšla, ne da bi plaala. Čeha je znašala okoli 3 K. — Kranjčeva to prizna.

Dalje je šla Kranjčeva k ženi cerkvenika Urši Kunaverjevi v Dravljah in jo je prosila, da naj ji posodi 20 K, da bodeta z možem prevzela neko obrt na Jesenicah. Ker žena, ki je imela ravno mrljica v hiši, umrla ji je namreč hčerka, ni imela denarja, je prosila Kranjčeva brezuspešno. S Kranjčevo je hodila po Šiški tudi neka Kokaljeva, 24letna služkinja. Ona izpove, da se je seznanila s Kranjčevo pred frančiškansko cerkvijo. Dober dan sta ena drugi voščile in bile sta prijateljici. Prijateljstvo sta sklenile nato pri »Figabirtu« pri pol litra vina in pri skledi kislih kumar. Nato je poslala Kranjčeva Kokaljevo s pismom k nekemu grofu, ki je njen bratranec. Ker pa se jima tam goljufija ni posrečila, sta šle obe v Šiško in obiskale Kunaverjevo in šle nato v Bezlajevo gostilno, kjer sta odnesle precejšnje ceha. — Kranjčeva trdi, da je Kokaljeva ravnotako kriva kot ona, in jo pozivlja, da naj ravnotako odkrito vse prizna, kot je ona. — Tudi je povedala Kranjčeva, da se s Kokaljevo že dolgo poznata in da sta bili že tudi skupaj zaprti. — Vendar Kokaljeva ni nič priznala, in je ostala pri svoji prvi izpovedi.

Potratno življenje.

Končno se je dokazalo še nekaj manjših goljufij, ki jih je izvršila Kranjčeva. Nato je prebral predsednik izpovedbe raznih sosed in znank Kranjčeve, ki so potrdile, da je Kranjčeva res od začetka zelo siromahno živela. Toda naenkrat so se razmere izpremenile. Kranjčeva se je začela lepo oblačiti, nosila je domov obleko, jedila, časih kar cele jerbare in druge potreščine. Vsega je imela v izobilju. Začela je tako opratno živeti, da so se vsi čudili, kje da dobiva Kranjčeva denar. Ker se je veliko potepala in ostajala iz doma tudi ponoči, so jo obsodili ljudje, da se peča z možiki, izvedeli so tudi, da je imela enega otroka z nekim neznanecem na Reki. Imeli so jo za vlačugo in goljufico in oni, ki so jo poznali, ji niso zaupali in nekateri celo niso hoteli z njo občeovati. Kranjčeva je bila tudi izučena babica, vendar te prakse, kakor pravi, ni izvrševala. Sploh je bila v celi občini na jako slabem glasu in že večkrat zaradi goljufije in tatvine kaznovana.

Ivan Kranj

mož obtoženke se odpove postavni pravici glede pričevanja proti ženi in izpove:

(Konec dopoldanske obravnave.)

Porotne obravnave pri okrožnem sodišču v Novem mestu.

Dne 28. novembra se je zagovarjal pred porotniki 30letni Ignacij Lindič, posestnik iz Strelaca pri Beli cerkvi, zaradi uboja svoje matere. Ignacij Lindič je šel od doma s trebihom za kruhom že v rosnih mladostih, dasi ni bilo pri hiši siromahstva. Delal je ponajveč pri gradnjah železnice, kjer je prišel v dotiko z najnižjimi sloji ljudstva in naravno moral gledati mnogo ponesrečenj, kar menda ni blazilno vplivalo na njegov značaj. Pred nekaj leti je imel razstreliti v nekem kamnolomu kamenje. Ko je stal na neki izpodkopani plasti nad kamnolomom, se je ta plast vdrla in Lindič je padel zelo globoko. Okrog in okrog njega je padalo in se valilo kamenje v različnih velikostih, toda zadela sta ga le dva; eden na nogo, da mu jo je zlomil,

drugi na desno roko, ki mu jo je z ostrim robom gladko odsekjal pod komolecem. Od takrat nosi umetno železno roko. Letos kmalu po novem letu je prišel domov, ker mu je bil malo preje umrl oče nagle smrti. Prevzel je domačijo, vredno okoli 40.000 K, prevzel pa tudi mater pijanico, ki je popila skoro liter žganja vsak dan in vzela od hiše, kar je mogla, da je potem prodala in dobila denar za pijančo. Kadar je bila pijana — in to ni bilo redko — ni s svojim jezikom nikomur prizanesla, najraje pa se je obregnila takrat ob sina Ignacija. Ob takih prilikah je prišlo med materjo in sinom, ki je tudi rad pil, do prepira. Parkrat se je v prepiru tudi sin dejansko lotil matere. Družinsko življenje je bilo slovom poročila občine, pri Lindiču zelo žalostno, ker sta bila prepir in pretep na dnevnem redu. Dne 3. novembra je prišel Lindič zjutraj okoli osme ure iz Sel v Mlodovina, kjer ima vinograde in zidanico, da ponese domov barigolček vina. Oglasil se je najprej pri svoji teti Ani, ki ima hišo čez cesto nasproti njegovemu hramu. Zagledal je tam mater, ki se mu je hotela skriti, pa ni imela časa. Pozdravil je ni, temveč jo začel zmerjati ter jo je kar tikal. Povedal ji je, da ga ne sme opravljati okoli, potem pa je povabil mater, teto in sosedo v zidanico in dal toliko vina, da je bilo vse pijano. Okoli treh popoldan so slišali sosed, da nekdo zdihuje v hiši Lindičeve tete Ane. Nato so slišali, da Lindič vpije nato materjo, da mu je vzela večjo vsoto denarja. Vselej ko je zavpil, je padel tudi udarec in je Lindič nazadnje z vso močjo vdaril po mizi. Ne dolgo potem je šel Ignacij Lindič zopet v zidanico, povabil par sosed in jim dajal piti. Pravil jim je, da je padla njegova mati čez pot in da se je tako pobila po obrazu, da jo je šel zmitav. Ena sosedja je šla skrivaj pogledat v hišo. Videla je mater Lindičovo ležati na škrinji. Po obrazu je bila vsa črna in krvava, govoriti pa ni mogla več, ker ji je v vratu samo pogrgrvalo. Videla je na tleh posodo s krvavo vodo in po stopnu in stenah s krvjo vse oškropljeno. Klicati je šla sosedo, ki so pa našle Marijo Lindič že mrtvo. Ignacij Lindič je bil odšel že preje domov. Hlapec mu je povedal, da je prinesel ravnokar nekdo iz Mladavin vest, da mu je mati umrla. Hlapec ga je vprašal, če pojde pogledat. Ignacij Lindič je ukazal hlapcu, naj gre on pogledat, sam pa je ostal doma. Predno je hlapec odšel, je še enkrat rekel Lindiču, naj gre tudi on pogledat svojo mater. Tedaj se je Lindič razjell in dejal: »Naj jo le hudi vzame, kjer je.« — Lindič taji, da bi jo bil tepel in trdi, da se je morala pobiti, ko je padla. Raztelesba umrle pa je dognala, da je zadobila med noge tako močan udarec ali tako močno breo, da ji je počila žila in je zaradi tega v notranjosti izkrvavela. Porotniki so odgovorili na stavljeni jim vprašanja, da je Ignacij Lindič kriv uboja svoje matere, mu je priznal sodni dvor šest let ječe.

Grozovit umor pred zagrebškim porotnim sodiščem.

(Dalje.)

Obt. Miko Sopčić pripoveduje, da je videl, kako so Tuhačka mučili, vendar pa on ni sodeloval. Prizna edino, da je Tuhačka tolkel z vilami, toda le iz strahu.

Obt. Stjepan Sopčić prizna, da je tolkel Tuhačka. Vsi so bili prepričani, da je Tuhaček požigalec in vsled tega so ga pretepali.

Obt. Mato Beranić je slišal, kako so ljudje kričali: »Ta je požigalec! Ubij ga moramo!« Videl je, kako je Gojmerac stiskal Tuhačku palce. Mijo Mlinarac je šel po slamo, na katero so vrgli Tuhačka. In Miko Crnić je slamo zažgal ter končno dal napol mrtvemu Tuhačku še par streliv iz revolverja.

Obt. Juro Balančić pripoveduje, kako je Mato Bosiljevac na konju okoliške vasi alarmiral, klical ljudi ter jim pripovedoval, da so vendar dobili požigalec. Slišal je glasove, da se mora Tuhačka ubiti. Marko Vardijan, Mijo Dehlič in Miko Crnić so znosili slamo, na katero so položili Tuhačka. Miko Crnić je štiri ali petkrat ustrelil iz revolverja na Tuhačka.

Obt. Ivan Kohanić ni kriv. Predlagal je, naj se Tuhačka izroči občini. Pravi, da je Tuhaček priznal, da je prišel z dvema svojima tovarišema, da zažiga v njihovi vasi hiše. Končno se je konstatiralo, da je obtoženec celo pot, od Kolpe pa do vasi, pretepal umorjenca.

Obt. Mijo Barbić taji vsako sodelovanje. Pač je vzel od doma s seboj palico, ki je pa ni rabil.

Obt. Jozo Dehlič priznava, da je Tuhačka parkrat udaril. Slišal je tudi, kako je Miro Crnić kričal, da se mora požigalec sežgati.

Obt. Mato Gojmerac prizna, da je Tuhačku nataknil bolečo ali-

sico, vendar jih pa ni privil, ker ni imel dovolj moči.

Miko Sopčić in Stjepan Sopčić mu pa ravno nasprotno v obraz povesta.

Obt. Mijo Kolić se Tuhačka niti dotaknil ni. Vse povprek je kričalo, da se mora požigalec ubiti, sežgati itd.

Obt. Josip Drašković je bil tačas na polju, ko je prišel domov, je bil Tuhaček že mrtev.

Drugi dan obravnave.

Obt. Miko Crnić-Rubeta je osumljen, da je Tuhačka s kolom pretepal, prinesel slamo ter končno štirikrat ustrelil na polmrtvega Tuhačka. Prizna, da je sodeloval pri alarmiranju vaščanov, da je bil navzoč, ko so Tuhačka prijeli, potem je šel pa domov. Pozival je ljudi, naj izroče ujetnika občini. Jozo Dehlič je s kolom udaril Tuhačka po glavi, na kar se je ta zgrudil. Na to je začela množica upiti: »Ubijte požigalec!« Vsled tega je postal tudi on popolnoma brezumen. Ljudje so znosili slamo — tko je to storil, ne ve. Ko je slama zgorela, je štirikrat ustrelil na Tuhačka. Streljal je, da Tuhačka usmrti. Drugi ljudje so rekli, da Tuhaček ne more umreti. Vsled tega je streljal, da pospeši njegovo smrt.

Predsednik konstatira, da je obtoženec priznal, da je nameraval umoriti Tuhačka.

Obt. Marko Vardijan prizna, da je donosal slamo. Miko Crnić je zažgal slamo, s katero je bil pokrit Tuhaček. Mikotu Crniću pove v brk, da mu je ukazal, naj prinese slame, čemur Crnić ugovarja. Obtoženec pravi še nadalje, da je bil Miko Crnić pijan.

Obt. Mijo Dehlič-Mlinarac pravi, da je Tuhačka večkrat udaril s palico in da je tudi prinašal slamo, vendar pa ni vedel zakaj.

Obt. Ignacij Srbelj prizna, da je Tuhačka večkrat udaril s palico in ga zvezanega vleklo po tleh. Isto prizna tudi obt. Ivan Tkalić, ki dostavi, da so mu zapovedali Tuhačka zvleči na travnik, kjer so ga sežgali. To je zahteval od njega posebno Miko Crnić.

Obt. Izidor Kolić je dal Miku Crniću revolver, s katerim je ta štirikrat ustrelil na Tuhačka. Revolver je imel na straži vedno s seboj.

Obt. Dora Dehlič je metala slamo na grmado, da bi Tuhaček bolj gorel. Ona sicer to zanika in pravi, da je vrgla samo pepel na sežgano truplo, ne pa slame v ogenj. Pravi, da vsi, ki proti njej pričajo, lažejo. Proti njej pa pričajo njen lastni sin.

Zadnji obtoženec 14letni Mato Radman je tepel Tuhačka s palico, ker je videl, kako ga drugi tepejo.

Zagovornik dr. Lukinić predlaga zaslišanje sod. predstojnika in okr. sodnika v Karlovcu, namestnika drž. pravdnika v Zagrebu in dveh posestnikov iz Male Pake, ker hoče dokazati velikansko razburjenost prebivalstva. Med govorom zagovornika je začelo več obtožencev krčevito jokati.

Drž. pravdnik se protivi temu predlogu, četudi mora priznati, da je vse res, kar bi te priče potrdile. To seveda ne izpremeni prav nič na dejstvu, zaradi česar sede obtoženi danes pred sodiščem. Prizna, da je vladala panika in razburjenost med prebivalstvom, vendar pa zahteva nadaljevanje razprave.

Predsednik razglasi v nadaljevanju razprave, da sodišče teh prič ne bo zaslišalo.

Zagovornik dr. Prebeg predlaga dve očitki, ki sta videli, da je Mijo Dehlič metal slamo iz grmade. Čudi se, da ta predlog ni bil že prej rešen. Predsednik mu odgovori, da je sodišče ta predlog rešilo, da se pa čudi, da odgovor zagovorniku ni bil dostavljen.

Zasliševanje prič.

Prva priča, 87letni vaščan in odbornik Ivan Gojmerac izpove, da so stražili hiše pred požigaleci in da so imeli tudi smodnik. Kritični dan je ališal, da so ujeli »pravega«. Ko je prišel tja, ga je videl med Pako in Pravutino s slamo pokritega in je šel na to domov. Pozneje se je izvedel, da so ga sežgali. Ljudje so mu pravili, da sami niso vedeli, kaj so storili. Vedeli so pa, da ne bo dobro. Če bi pa Tuhačka ne sežgali, bi pa on njim zažgal hiše.

Predsednik: »Kdo vam je to pravil?«

Priča: »Jaz nimam tako velike »buče«, da bi si vse to »zamerkal«.

Priča Stevo Zastavniković, 40letni orožniški postajenačelnik pravi, da ve samo to, kar je slišal od drugih.

Priča Jela Gojmerac, 26 let stara, iz Pravutine, izpove, da je Mato Gojmerac ščipal Tuhačka s kleščami za spolovila, da pa Tuhaček še upil ni.

Priča Gjuro Perla, 50 let star, iz Pravutine pravi, da so hoteli Tuhačka privedi pred Gojmeraca,

ker ga niso našli, so ga odpeljali na travnik. Šel je nato domov. Kohanić pa mu je očitil, zakaj se zavzema za Tuhačka. Videl je Gojmeraca, kako ga je ščipal za spolovila.

Priča Mijo Andrišević iz Pravutine pravi, da je videl, kako so vlekli Tuhačka skozi vas, in je slišal tudi, da je Bosiljevac rekel, ko so Tuhačku dali spone na roke, da je treba Tuhačka peljati iz vasi v vas, da ga pokažejo vaščanom. Slišal je, kako so govorili, da Tuhaček ni sam, marveč da je v njem sam hudič in zato so ga tudi šli sežgati pred podobno Matere božje.

Priča Cajnar, mlinar na Otoku pravi, da je prišlo na kranjsko stran več ljudi, ki so mu rekli, da izroče požigalec. Na to jim je priča povedal, da je prišel na kranjsko stran neki nepoznan človek. Mato Bosiljevac je rekel, da je ta pravi. Bosiljevac je izvlekel revolver, toda priča mu je zabranil streljati, češ da naj na hrvaški strani dela, kar hoče. Rekel je tudi, da ga hočejo Kranjci izročiti orožnikom. Bosiljevac je na to Tuhačka odvedel na hrvaško stran.

Priča Macerle je videl, kako so Tuhačka zvezanega prepeljali s kranjske strani. Ko so ga vozili, so ga pretepavali. Slišal je klice: »Ubij ga!« Videl je, kako so na travniku zapalili slamo. Kolić je Crniću dal revolver, ki je štirikrat ustrelil na Tuhačka. V istem mislu so izpovedali tudi ostale priče.

Tretji dan razprave

so se prečitati zapisniki raznih zaslišanih prič. Potem je govoril drž. pravdnik, ki je izjavil, da ostane popolnoma pri svoji prvotni obtožbi.

Včeraj popoldne sta govorila zagovornika dr. Prebeg in dr. Lukinić. V svojih zagovorih sta povdarjala, da obtoženci niso individualno krivi zločina, temveč so izvršili zločin pod vplivom sugestije mase. Zagovorniki so zahtevali, naj se obtoženci oproste.

Zvečer je bila razprava zaključena. Razsodba se razglasi v petek.

Atentator Njeguš pred sodiščem.

Senzacionalni proces pred dunajsko poroto.

(Dalje.)

Zaslišanje Njeguša.

Obtoženec je mirno stal pred sodiščem. Predsednik ga je vprašal, če je to storil, česar ga dolži obtožnica in če je imel namen, to storiti. Obtoženec je odgovoril, da in potem mirno pojasnil svoje rodbinske razmere.

„Habtaht“.

Predsednik: Ali je vaš oče mnogo pil. Obtoženec: Oče je prišel vedno pijan domov. Preds.: Ali je vaš oče razgrajal, če je bil pijan? Obtož.: Da; otroci smo morali kadar je bil pijan habtaht pred njim stati in smo se ga zelo bali. Njeguš je potem pripovedoval, kako je njegov oče v pijanosti v krčmi z revolverjem streljal na steklenice in krožnike.

Vajenec.

Obtoženec pojasni, da se je v šoli dobro učil, dokler je bil oče živ, potem pa nič več. Varuh se zanj ni brigal, matere se ni bal. Učil se je mizarstva. Dve leti je bil na Ogrskem, kjer je bilo zanj težko, ker ni jezika znal. Da bi prišel domov, je mislil celo delavnico užgati. V Šibeniku se je dalje učil. A tam je z vajenci tako, da delajo danes pri mizarju, jutri pri čevljarju, kjer je pač kaj dela.

Popivanje.

Ko je imel Njeguš doma delo, je stanoval pri materi in se z njo in z brati in sestrami dobro razumel. Obiskoval je gostilne in mnogo pil; kadar je bil vinjen je prepeval in kričal, Preds.: Vi se niste znali premagovati. Pozneje ste sprevideli, da je pijančevanje škodljivo in ste je opustili. To kaže, da imate lahko dobro voljo. Prišli ste potem k vojakom in bili tam jako pridni, da ste v enem letu postal korporal. Eden tistih ste, s katerimi se dobro izhaja, če jih drži krepka roka. Obtož.: Oficirji so bili z menoj dobri.

Njeguš — socijalni demokrat.

Predsednik: Kako ste postali socijalni demokrat? Obtož.: Citil sem Tolstega spis »Človeška klavnica«. Citil sem to knjigo v vojašnici. Razburila me je. Šel sem v kavarno in citil v socijalističnem listu o nekem pretepu v Spletu, kar me je zopet razburilo. Čez nekaj dni je bila demonstracija dijakov in socijalnih demokratov. Kričali so: Abzug socijalni demokratje. Živela velika hrvaška. Preds.: Čeprav niste o socijalizmu nič razumeli ste se udeležili demonstracije in dobili 21 dni aresta.

Obtoženec si je potem kupil še več knjig in jih študiral in cital v kavarni in v knjižnici. V gostilno ni hodil. Svojega mišljenja ni razširjal ne med vojniki ne med drugimi ljudmi.

Strelji v parlamentu.

Njegušu je njegov znanec Pavlin preskrbel vstopnico in šla sta v parlament. Pavlin je Njegušu pokazal, kje sede posamezne stranke. Preds.: Ali Vam je tudi justičnega ministra pokazal? Obtož.: Ne. Preds.: Ali je Pavlin govoril o tem, da bo posebna seja, da se bo govorilo o draginji in o obsodbi dunajskih izrednikov. Obtož.: Se ne spominjam. O demonstracijah se je govorilo že v Šibeniku. Preds.: Ali je to tudi kaj uplivalo na Vas, da ste šli na Dunaj? Obtož.: Ne. Preds.: Ali se je kaj govorilo tam, da so bili izredniki kruto obsojeni? Obtož.: Da! Preds.: Čudno je to, da tak moč kakor ste Vi, gre prvi dan ko je na Dunaju v parlament. Obtož.: Slišal sem, da bo parlament odprt. To sem si hotel ogledati. Preds.: Ali ste mislili, da bo kraval in hoteli to videti. Obtož.: Ne. Slišal sem, da so v parlamentu poslanci, ki se dajo podkupiti. To sem hotel videti.

Obtoženec je povsem popisal dogodek v parlamentu. Videl je dr. Adlerja in ga slišal govoriti. Cesar ni razumel, to mu je pojasnil Pavlin, ki ga je tudi peljal na boljši sedež, kjer se je bolje videlo in slišalo. Od tam sem videl, kako se justični minister smeje. Slišal je ljudi govoriti: „Ta človek se še smeje“ in sem mislil: Fej, to ni prav, da se smeje. In dalje sem si mislil: ne boš se več dolgo smejal in potem sem ustrelil. Preds.: Ali ste bili že prej razburjeni? Obtož.: Ne, šele ko sem videl, kako se minister smeje, kako se ljudje zaradi tega jeze in da kličejo poslanci: Fej. Preds.: Ali ste na ministre merili? Obtož.: Cev sem obrnil proti njim. Preds.: Ali je bilo ministra po čem spoznati? Obtož.: Videl sem le njegovo glavo in prsa. Preds.: Ali ste imeli namen ministra usmrtiti? Obtož.: Na to med streljanjem nisem mislil. Preds.: Kaj ste pri tem klicali? Obtož.: Dvakrat sem zaklical: Zivio socializem. — Na predsednikovo vprašanje, zakaj je segel takoj po revolverju, ko se je minister zasmel, je obtoženec z rameni izrazil, da tega sam ne ve.

Po živahni debati med predsednikom in zagovornikom če je obtoženec res v preiskavi priznal, da je hotel justičnega ministra ustreliti, je posegel vmes tolmač in je Njeguša hrvaški izprašal. Izkazalo se je, da Njeguš ni meril na ministra po vojaškem običaju, da namreč ni bil ziral, nego samo naglo streljal proti ministrovu srjaci.

„Danas odlazim“.

Potem so prišli na vrsto Njeguševi fotografski pozdravi. Pri prvi liku se je primeril karakterističen dogodek. Zdi se, da hočejo gotovi krogi z vso silo dokazati, da je bil Njegušev atentat organiziran ter najbolj pripravljen. Kakor znamo, je Njeguš napisal na nekatere svoje fotografije v Trstu slovo; odposlal je te fotografije šele z Dunaja, ker jih je pozabil v Trstu oddati na pošto. Na te fotografije je napisal tudi besede „danas odlazim“. Te besede pomenijo „danes odpuštam“ namreč na Dunaj. Pri današnji razpravi pa je sodni tolmač hrvaškega jezika židovski avtor pornografskih spisov dr. Kraus, katerega čudno tolmačenje je znano tudi že iz Friedjungovega procesa pred sodiščem prevedel te besede z: „Heute geht es an“, kar bi služilo seveda v dokaz, da je prišel Njeguš v parlament že z namenom usmrtiti justičnega ministra ter tudi da so njegovi dalmatinski prijatelji o tem namenu vedeli. Ta nezasišani prevod dr. Krausa je izzval v jugoslovanskih krogih ogorčenje. Preskrbelo se bode, da se takemu „tolmaču“ za vedno odvzame obrt.

Zaslišavanje prič

se je začelo popoldne Najprej so bile zaslišane nekatere vojaške priče. Neki nadporočnik je rekel, da je bilo pri njegovi kompaniji splošno mnenje, da ima Njeguš trenutke, v katerih ne more biti odgovoren za svoja dejanja. Privatni uradnik Dorbis iz Šebenika je povedal, da je bil Njeguš že kot otrok nenormalen. Ko je Njeguš postal socialni demokrat je časih, če kakega nasprotnika ni mogel prepričati, kar za več dni zapustil Šibenik. Enkrat ga je Dorbis pozval naj pošlje baje prejeti neki denar vodstvu stranke. Njeguš mu je pisal, da je denar zapravil, v resnici pa denarja sploh ni sprejel in po krivici in po nepotrebnem samega sebe obdolžil. Njeguš se je materijalno žrtvoval za socialnodemokratsko stranko. Če je kdo vprico njega zabavljal na socialne demokrate, je šel proč, če pa ni mogel oditi, je izgubil oblast nad seboj.

Zaslišana je bila tudi obdolženčeva mati. Poročila se je v starosti 16 let in povila 15 otrok. Ko je rodila obtoženca, je bil njen mož bolan za sifilitično boleznijo.

Razne stvari.

* Požar v opekarni. Iz Požuna poročajo, da je v Bazinu zgorela opekarna Kahlenberg & Co. Požar je uničil tudi vse stroje. Škode je nad milijon kron.

* Samomor nemškega konzularnega uradnika. Dragoman nemškega konzulata v Carigradu se je zaradi dolgov, ki jih je napravil pri igri, ustrelil.

* Veleizdaja. Profesor Stiatessi iz Florence je dobil obvestilo, da ga avstrijske oblasti zaradi njegovih govorov o Tripolitani, ki jih je imel na italijanskem Tirolskem, zasledujejo in ga dolže veleizdaje.

* Lakota na Ruskem. Ob Volgi se lakota vedno bolj širi. V mnogih vaseh so prebivalci že izdavna porabili vse žito in se hranijo sedaj od konjskega mesa in mesa psov ter lubja. Ponekod prihajajo kmetje v cerkev, da jih duhovniki posveti za smrt. Potem gredo domov in vdano čakajo, kdaj se jih smrt usmili. Umrljivost prebivalstva je močno narasla.

* Babjeverstvo. V Almeriji na Španskem se je vršila včeraj razprava proti nekemu Leonu in Rodriguezu ter še 5 osebam, ki so 28. junija umorili nekega majhnega dečka, da z njegovo krvjo ozdrave nekega bolnega kmeta. Dala sta kmetu dečkovo kri s sladkorjem pomešano piti in mu pomagali še gorko meso na prsi. Sodišče je obsodilo prizadete 4 moške in 3 ženske na smrt.

* Premeteni kmetje. V občini Alvaca v komitatu Arad na Ogrskem je izbruhnil požar, ki je trajal 24 ur ter vpepelil občinski urad in neko sosedno hišo. Zgorel je tudi del dokumentov. Prebivalci vasi so se branili kljub zapovedi orožništva gasiti, ter so to utemeljevali s tem, da občinski urad, če zgore akti, ne ve, koliko je posamezni kmet dolžan na davkih.

* Dva tramvajska voza trčila. Predsnočnem sta trčila skupaj na Dunaju na oglu Wallgasse in Gumpendorferstrasse dva tramvajska voza. Sedemindvajset oseb je bilo ranjenih, med njimi ena težko. Nesreča se je zgodila ob 7. zvečer v bližini Raimundovega gledališča in sta bila oba voza nabito polna obiskovalcev gledališča. Vsled deževnega vremena ni prišla zavora pri vozu, ki se je peljal navzdol in je voznik, ko je videl, da voza ne more ustaviti, skočil z voza.

* Mučenje v ruskih ječah. Ruski justični minister je uvedel preiskavo proti ravnatelju jetnišnice v Krasnojarskem, ki je silno mučil kaznjence. Sorodniki jetnikov v preiskovalnem zaporu pripovedujejo, da je dal ravnatelj štiri jetnike posaditi na žarečo železo in jih zbadati z žarečimi iglami. Jetnikom so potem raztezali ude in uganjali z njimi razne druge stvari. Eden izmed jetnikov je vsled peklenskih muk umrl, drugi je zblaznel.

Gledališke abonente

opozarja gledališna uprava, da zapade drugi obrok abonementa v plačilo s 1. decembrom. Vplačila sprejema gospa Sešarkova v Selenburgovi ulici.

Telefonska in prvojavna poročila.

Uradniška predloga.

Dunaj, 30. novembra. Ravnokar razdeljujejo po parlamentu tiskane uradniške predloge, katerih najvažnejše točke so sledeče:

Definitivno nastavljeni uradniki imajo pravico do takih prejemkov, ki odgovarjajo plači dotičnega činovnega razreda, če ne pridejo vsled časovnega napredovanja v višjo stopnjo. Razločati pa je pet uradniških skupin, in sicer:

A. Uradniki s popolno srednješolsko in višješolsko izobrazbo; B. Uradniki s popolno srednješolsko izobrazbo in višješol. kurzom ter dobro prestalim državnim izpitom; C. Uradniki s srednješolsko izobrazbo;

D. Uradniki s štirimi spodnjimi razredi srednje šole in s prestanim strokovnim izpitom;

E. Drugi uradniki, ki imajo več nego ljudskošolsko izobrazbo.

Z ozirom na ta sistem se določa službena doba:

Ad A.: pet let v X. činovnem razredu, sedem let v IX. činovnem razredu, sedem let v VIII. činovnem razredu,

Ad B.: štiri leta v XI. čin. razredu,

pet let v X. činovnem razredu,

sedem let v IX. činovnem razredu,

Ad C.: šest let v XI. čin. razredu,

šest let v X. činovnem razredu,

sedem let v IX. činovnem razredu,

Ad D.: šest let v XI. činov. razredu,

sedem let v X. činovnem razredu,

sedem let v IX. činovnem razredu,

devet let v IX. činovnem razredu,

Ad E.: šest let v XI. činov. razredu,

devet let v X. činovnem razredu.

Praktikanti skupine A. imajo pravico na letni adjutum 1000 K, začeni s prvim dnem meseca, ki sledi službenemu nastopu. Drugi praktikanti imajo pravico do adjuta 600 K. Po poldrugoletnem zadovoljivem službovanju imajo pravico do zvišanja adjuta za 200 K.

Uradniki morajo svojo pravico do časovnega napredovanja prigrisati in dokazati, da so izpolnili vse predpisane zahteve. Predložiti morajo tudi dekret o časovnem napredovanju.

Izvedba tega predloga bi zahtevala vsega skupaj 11.600.000 K. Poleg tega pa je treba za sluge in poduradnike 2.800.000 K, za državno policijo 116.000 K, za finančno stražo 434.000 K, za orožništvo 560.000 kron, za druge, z dekreti nastavljeni uradnike, kakor poštarje in poštarice, poštne oficijante in oficijantinke, učitelje, delovoditelje in razne kategorije državnih obrtnih nastavljenec, za pogodbene uradnike, pisarniške pomožne uradnike, davčne eksekutorje, pomožne sluge, jetniške paznike in jetniške sluge in druge 5 milijonov kron, za državne delavce 2.500.000 K.

Izstop Italije iz trozveze.

Dunaj, 30. novembra. »Reichspost« priobčuje iz Rima senzacionalno vest, da se že par dni vrše med italijansko vlado in francoskim veleposlanikom Parrerom pogajanja glede izstopa Italije iz trozveze in pristopa k francosko - rusko - angleškemu sporazumu. Italija je voljna, sprejeti francoski predlog, vendar pa hoče tudi v bodoče varovati prijateljsko entento z Avstro - Ogrsko. Italija se je odločila za ta korak baje vsled sovražnega postopanja Nemčije, ki je baje zakrivila, da so velesile protestirale proti blokadi Dardanel. »Reichspost« zatrjuje, da je ta njena vest absolutno avtentična in da jo vzdržuje, ako bi se jo tudi hotelo demantirati. Francosko poslanstvo na Dunaju pripominja k tej vesti samo to, da poslanika Parrera še delj časa ni v Rimu.

Odseki.

Dunaj, 30. novembra. Danes ima proračunski odsek svojo sejo. Tu di železniški odsek je imel danes dopolne svojo sejo.

Atentator Njeguš pred sodiščem.

Dunaj, 30. novembra. V nadaljevanju procesa proti atentatorju Njegušu je prišlo takoj začetkom obravnave do živahne kontroverze. Odvetnik dr. Pressburger je zatrjeval, da so jugoslovanski parlamentarji ogorčeni nad prevodi, kakšne podaja tolmač dr. Kraus. Sodišče naj se prepriča o tem pri predsedniku zbornice. Sodni predsednik je zatrdil, da bo sodišče o tem sklepalo.

Zaslišan je bil nato kot priča tajnik Zveze lesnih delavcev, Ravlin, ki je izpovedal o prihodu Njeguša, kako se je z njim sestal ter povedal, da ni zapazil na njem nikakega razburjenja, nasprotno, dogovorila sta se za popoldne, da gresta v Schönbrunn.

Predsednik: Ali vas je vprašal, kje sedi justični minister.

Pavlin: Ne. Sploh ni kazal za justičnega ministra nobenega interesa.

Njeguš izpove nato, da se ni zanimal za posamezne besede, ker jih ni razumel, pač pa so ga zanimala kretanja.

Predsednik: Če niste razumeli, kako je moglo, da ste se razburjali, ker se je Hochenburger smejal.

Obtoženec: Nisem razumel posameznih besed, pač pa sem razumel nekatere besede »demokratizem, justica, pravica« — in to me je razburilo, da se je Hochenburger ravno tem besedam smejal.

Na to so bile poklicane priče, katere je opomnil predsednik, naj govore resnico.

Prvi je bil zaslišani justični minister dr. Hochenburger, ki je izjavil med splošnim zanimanjem sledeče: Bil sem 5. oktobra v avdienci pri cesarju. Parlament sem zapustil ob 2¹/₂, na 12 in sem se vrnil ob 2¹/₂, na 1. Šel sem najprej v ministrsko sobo, potem v obednico. Kakih pet do sedem minut pred pol dvema sem šel v zbornico in sedel na drugi sedež od leve. Takoj je prišlo k meni več poslancev, s katerimi sem konverziral. Z enim sem se spustil tudi v dovtipen pogovor in je popolnoma lahko moglo, da sem se smejal ali smehljaj. Priznam tudi, da je moglo, da sem se smehljaj tudi še potem, ko se je dotični poslanec odstranil. Nikakor pa se nisem smejal govoru dr. Adlerja, katerega niti poslušal nisem. Ko je bil dotični poslanec pri meni, sem bil nagujen naprej, pozneje sem se vzravnil. In takrat je padel prvi strel. Vedel sem takoj, da je bil strel oster in sem videl na levi galeriji moža, ki je drljal

nekač v roki, iz česar se je kadilo. Takoj na to so padli še ostali strelji. Pritekli so poslanci k meni in so klicali: »Niso bili ostri!« Jaz pa sem odgovoril: »O ne, bili so ostri.«

Predsednik: Kako sti bili tedaj oblečeni.

Dr. Hochenburger: Imel sem frak in globoko izrezan telovnik. Predsednik na to razloži ob fotografijah celo situacijo.

Druga priča min. predsednik Stürgkh izpove v bistvu enako kakor justični minister. Zanika, da bi ga bila zadela kaka krogla. Imel je vtisk, da strelji niso bili ostri. Slišal je sicer frčati nekač mimo sebe, vendar pa je imel bolj vtisk, kakor bi ga hotel potegniti kdo za suknjo.

Na to so bili zaslišani posanci Dinghofer, podpredsednik zbornice Juckel in Kuranda. Zadnji je izpovedal, da lahko priseže na to, da so bili strelji pomirjeni v strop, odkoder so odleteli.

Vojaški izvedenec pravi, da je to, da so bili strelji pomirjeni v strop, na to sta bila zaslišana zbornična uradnika Kowi in Fleischner. Lokalnega ogleda v parlamentu ne bo.

Čeži za proračunski provizorij.

Praga, 30. novembra. »Samostatnost« poroča, da bo velika večina »Enotnega češkega kluba« glasovala za proračunski provizorij.

Morilec Matković — sin Holzknechtov.

Budimpešta, 30. novembra. »Az Est« prinosa senzacionalno vest, da je bil morilec in samomorilec dr. Matković naravnih sin sekijskega šefa vitca Holzknechta. Ker je vedel, da ljubi svojo sestro, je izvršil umor Tudi Robertu Holzknechtu je baje zaklical: »Ti niti ne veš, da sem tvoj brat! Izvedi to v svoji smrtni uri!«

Vlačna nasilstva na Hrvaškem.

Zagreb, 30. novembra. Okrajni predstavnik v Topuskem, Surma je izdal ta-le ferman: Okrajna oblast stavlja Josipa Lakimića, pravnika v Čremošnicah, pod policijsko nadzorstvo, ker je javnemu miru in rodu nevarcn in odreja, da se ne sme brez dovoljenja županstva oddaljiti iz svojega bivališča, od mraka do zore pa mora biti doma ter se mora poročiti na vsak klic in poziv orožnikov in redarjev oglašiti. — Kakor na Turškem.

Bankrot tvrdke Windspach.

Reka, 30. novembra. Bančna tvrdka Windspach je napovedala konkurz. Aktiva tvrdke znašajo 100 do 150.000 K, pasiva pa 1 milijon. Pri polomu so udeležene ponajveč reške tvrdke.

Nemiri na Portugalskem.

Lisabona, 30. novembra. Zadnji nemiri so bili veliko bolj nevarni, kakor je o njih poročalo vladno časopisje. Ubilih je bilo nad sto oseb. — Protirepublikansko gibanje je zlasti v zadnjem času postalo silno nevarno in bati se je, da bo zavzele oblike, ki bodo nevarne obstoju republike. Revolucionarji imajo z dinamitom nabite steklenice, in sicer v velikih množinah.

Hmelj.

Norimberk, 30. novembra. 200, 300. Mirno, a zelo stalno 300/40.

Revolucija na Kitajskem.

London, 30. novembra. Včeraj so revolucionarji v Hanjangu po dolgem obupnem boju kapitulirali. Vladne čete so baje zavzele tudi Vučang. Stališče revolucionarjev je baje brezupno. V Hanjangu se gode grozoviti masakri. Reka je pokrita z mrtvimi. Vladne čete ne poznajo milosti in more tudi žene in otroke. Čele rodnice so razmesarjene. Tudi tuji so v veliki nevarnosti. Hanjang gori na vseh koncih.

Italijansko-turška vojna.

Mir?

Carigrad, 30. novembra. Avstrijski in ruski poslanik sta imela konferenco s Said pašo ter sta mu svetovala, da naj Turčija sklene mir z Italijo. Said paša je nato odgovoril, da je Turčija pripravljena skleniti mir, ne more pa dopustiti, da bi ji bili Tripolitani in Cirenaika popolnoma odvzeti ker bi to ogrozilo turško konstitucijo.

Izdajatelj in odgovorni urednik: Rasto Pustoslavšek.

Umrli so v Ljubljani:

Dne 28. novembra: Angela Klopčič, hči železniškega delavca, 2 leti, Streliška ulica 15.

Dne 29. novembra: Edvard Veretik, delavec, 15 let, je bil povožen v Gruberjevem kanalu.

V deželni bolnici:

Dne 27. novembra: Leopold Klepec, c. kr. poštni asistent, 37 let. — Ana Sveta, žena pokovskega mojstra, 36 let.

Scottova emulsija

vsebuje v čisto lahko prebavljivi obliki za razviti kosti in rast zob potrebne tvarine. To kaže razširjeno uporabljanje Scottove emulzije od strani gospodov zdravnikov

Pri samo s to emulzijo — znak Scottovega postopanja.

ako se hoče doseči stalno ojačenje razviti kosti. Otroci uživajo jako radi zelo okusno Scottovo emulzijo, jo lahko prenašajo in dobijo ravne, lepe kosti.

Pri nakupu zahtevajte izrecno Scottovo emulzijo. Saj znamka „Scott“, ki je že čez 35 let vpeljana, jamči za izborno kakovost in učinek. Cena originalni steklenici 2 K 50 h. Dobi se v vseh lekarnah.

1

Mnenje gospoda dr. V. Frenzla Janowitz.

Gospod J. Serravallo Trst.

Z veseljem Vam naznanjam, da pripisujem že več let Vaše izvrstno Serravallovo kina - vino z železom, čigar uspešnost je gotovo dokazana. Janowitz, 29. decembra 1909.

Dr. V. Frenzl.

Milo s francoskim žganjem Brázay

odstranjuje grapavost kože in ohranja nje finost in gladkost. — Dobiva se povsod.

Najboljša ustna voda sveta.

Borzna poročila.

Ljubljanska

„Kreditna banka v Ljubljani“.

Uradni kurzi dunajske borze 30. novembra 1911.

Maložbeni papirji.	Declar	Biagovni
4% majeva renta	91-80	92—
4 1/2% srebrna renta	94-80	95—
4% avstr. krona renta	91-80	92—
4% ogr.	90-50	90 70
4% kranjsko deželno posojilo	92-25	93-25
4% k. o. češke dež. banke	93—	94—

Štečke iz 1. 1860 1/2	439—	451—
„ 1864	603—	615—
„ tiske	304—	316—
„ zemeljske 1. izdaje	299—	305—
„ 2.	277—	283—
„ ogrske hipotečne	255-50	261 50
„ dan. komunalne	511—	523—
„ avstr. kreditne	510—	522—
„ ljubljanske	86-25	92 25
„ avstr. rdeč. križa	73-50	79 50
„ ogr.	48—	54—
„ bazilika	37-60	41 60
„ turške	234-25	246 25

Štečnice.	465—	470—
Ljubljanske kreditne banke	650-50	651-50
Avstr. kreditnega zavoda	541-25	542 25
Dunajske bančne družbe	109-65	110 65
Južne železnice	731-25	732 25
Državne železnice	838-60	839 60
Alpine-Montan	344—	347—
Češke sladkorne družbe	282—	285—
Zivnostenske banke		

Valute.	11-37	11-39
Cekini	117-57 1/2	117-77 1/2
Marki	95-55	95-70
Franki	94-75	95-05
Lire	254-50	255 25

Zitne cene v Budimpešti.

Dne 30. novembra 1911.

Termin.

Pšenica za april 1912	za 50 kg	11-84
Rž za april 1912	za 50 kg	10-38
Koruzi za maj 1912	za 50 kg	8-47
Oves za april 1912	za 50 kg	9-85

Meteorološko poročilo.

Vidna nad morjem 300-2 Srednji zračni tlak 30,76 mm

novemb.	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura v C	Vetrovi	Nebo
29	2. pop. 9. zv.	745 3 746 6	9-6 5-9	sl. svž. slab jug	oblačno.
30	7. zj.	746 2	5-9	brezvetr.	.

Srednja večerajšnja temperatura 6°0, norm. 0°7. Padavina v 24 urah 0,0 mm.

Naprednjaki,

spominjajte se pri vsaki priliki „Narodnega sklada“ in nabirajte prispevke zanj

Lokomobila
z velikim pritiskom, zgrajena leta 1907 od
tvrdke Lanz v Mannheimu, kotlovrne površine
24, zmoglost 36 do 45 konjskih sil, 10 at-
mosfer, z rošom, dimnikom, rezervnim cev-
nim sistemom, kompletna, še v obratu videti v
Gradcu, kupljena za 16000 K, se proda za 5000 K.
Ingenieur-Bureau L. Unger, Gracco, Hugo
Wollgasse 7. 3970

Staro umetno zobovje
kupuje 4021

samo danes in jutri od 5.—6. v
hotelu pri Maliču, Šolenburgova
ulica 7, II. nadst., vrata št. 27.

Kanarčki
3774
pristni barcarji (Edel-
roller), domače reje, izvrstni
pevci se priporočajo po niz-
kih cenah, 8, 10, 12 in 20 K.
Franc Omahna, Ljubljana, Mestni trg 10.

Kupi se takoj
hiša z vrtom

(eventualno vila) blizu doljenskega ali
južnega kolodvora ali sploh blizu elek-
trične železnice. 4000
Natančne ponudbe do 4. decem-
bra na upravnitvo »Slovenskega Na-
roda« pod naslovom „J. M.“

Sprejme se
izurjen pomočnik
špecijske stroke
nad 25 let star, ki ima tudi sposobnost
za potovanje.

Ponudbe z natančno navedbo do-
sedanjih služb sprejme pod šifro
»Stalnost« upravništvo »Slovenskega Na-
roda«. 3825

Konkurenčna ura budilka
amerikanskega siste-
ma, ideca v vsaki legi,
trpežna, dobre kakovosti,
z triletnim pis-
menim jamstvom, da
gre dobro in pravilno.
K 2-90, 3 kom. K 3: s
kazalom, ki se po noči
sveti komad K 3-30, 3
kom. K 9. Ila kakovosti
K 2-50, s kazalnikom,
ki se po noči sveti K
2-80. — Nikak riziko!
Zamena dovoljena ali
denar nazaj! Razpošilja po povzetju ali če se
naprej denar pošlje, priznava jako zmožna sve-
tovna trdnica Prva tovarna ur Jan Konrad
c. in kr. dvor. dobavitelj Most št. 1146,
Češko. — Bogato ilustrovan glavni katalog z
ca 4000 slikami na zahtevo zastoj in franko.

Nevesti
Pihalni
akordeon
Fluta
na katerem la-
hko vsak igra
brez not, brez
učitelja in brez
podpisa naj-
lepše pesmi,
plesne in korč-
nice. Št. 36 10
izdelan iz lesa, prevlečen z usnjatim papirjem z niklastim
tlovom, niklastim ostrnikom, 10 niklastimi zamašči in niklasto
klaviaturo, 28 cm dolg z navodilom 3 K, 3 komadi 0 K.
Razpošilja po povzetju c. in kr. dvorni dobavitelj
Jan Konrad, Most 1152, Češko.
Glavni katalog z okoli 4000 slikami na zahtevo gratis in franko.

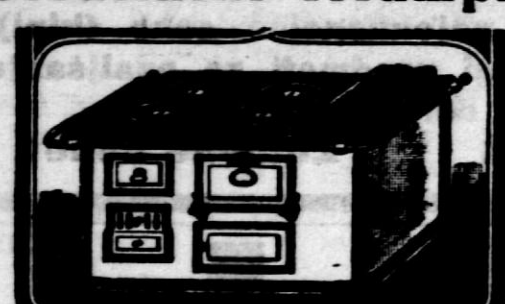
ZA MIKLAVŽA!
priporoča
liko zálogo
igrač
in
galanterijskega
blaga
ANTON ŠKOF
Dunajska cesta v hiši gostilne št. 6.

Zahvala.
Vsem, ki so nam ustno ali pisмено izrekli svoje sočaje ob
smrti nepozabnega soproga, očeta, tasta in starega očeta, gospoda
drja. Gašparja Goriškega
zdravnika v Rušah
Izrekamo tem potom najtoplejšo zahvalo.
Iskreno zahvaljujemo nadalje vse, ki so se udeležili pogreb-
nega izpoveda ter položili na pokojnikovo rakev vence. Imenoma
moramo zahvaliti pred. duhovščino, visokor. g. Alfonza grofa Zabeo,
g. zastopnika okraj. glavarstva v Mariboru, višjega okraj. zdravnika
dr. Mauzka, stanovske tovariše iz Maribora, osobito gosp. dr. Berg-
manna za vso požrtvovalnost in pozornost, gosp. dr. pl. Lichema za
zastopstvo za časa bolezni, gosp. dr. Pregla kot zastopnika društva
slov. zdravnikov, zastopnika splošne del. bolniške blagajne na Sta-
jerskem, pevski zbor mariborske Citalnice, g. zastopnika občine in
Posojilnice framske, gg. uradnike južne železnice, gg. tovarniške urad-
nike, občinski zastop ruski in smolniški, lobniški in bistriški, domače
učiteljstvo in preljubo šolsko mladino, veteransko društvo, požarno
brambo ruško, tovarniško, bistriško in deputacijo iz Selnice, trdnico
Pogačnik za električno razsvetljavo mrtvaškega odra, železniške
uslužbenke in tovarniške delavce vseh tukajšnjih tovarn ter vse mno-
gobrojno občinstvo, ki je prišlo od blizu in daleč počastiti pokojnika
na zadnjem potu. 4020
Posebno zahvalo še izrekamo pred. g. župniku in duh. sveto-
valcu Bož. Wurzerju, nadalje g. Dav. Lesjaku ter dr. Bergmannu za
ginjive nagrobne govore.
Presrečna hvala vsem in vsakomur!

Rodbina Gorišekova.

Kdor ne ve kaj naj kupi svojem kot
poročno darilo, za god.
božično ali priložnostno
darilo, ta naj pogleda moj glavni katalog
s okoli 4000 slikami, kjer dobi vsak kaj
primernega in katerega dobi vsak zastoj
in poštnine prosto. C. kr. dvor. dobavitelj
Jan Konrad, Most, št. 1177, Češko.

Kupujem starinske predmete
iz porcelana, stekla, slike, pohištvo itd.
sploh vsak predmet, ki je že 80 let star.
Prijazni dopisi pod 4022
»Wiener Sammler«, hotel pri Maliču.

Štedilniki Triumph

Tovarnice Triumph, dr. z om. z.
Wels, Ger. Avstr. 1813
Katalogi zastoj in poštnine prosto.

Trgovski pomočnik
21 let star, izkušen v mešani trgovini, dobro
izveščana in zanesljiva moč, lasti gremo-
nosti svoje mame do 1. februarja 1912 v
kako večjo trgovino. Zmožen je slov. in
nemškega in nekoliko laškega jezika. 3869
Ponudbe naj se blagovolijo poslati na
»Marljivo« Vikijska gora, postle ročnice.

Za slabokrvne in prebolele
je zdravniško priporočeno črno dal-
matinsko vino 233

Kuč
najboljše sredstvo.
4 steklenice (5 kg) franko K 4-30
Br. Novakovič, Ljubljana.

Priporočilo.
Čevlje vseh vrst in velikosti izdeluje
in popravlja čevlje in galoše
po nizki ceni
Anton Ravnikar,
čevljarški mojster,
Sodna ulica 4. v Ljubljani.

Prodaja tudi
hišo z lepim sadnim vrtom
v Ljubljani. 3317

Mesto posebnega obvestila.

Potrti globoke žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem prežalostno vest,
da je naš iskreno ljubljani soprog, oziroma dobri oče, gospod
Martin Petelin
c. kr. gimnazijski profesor v p.
danes, ob 4. uri zjutraj po dolgotrajni mučni bolezni, večkrat previden s svetimi zakramenti za
umirajoče, v 54. letu svoje starosti mirno v Gospodu zaspał.
Pogreb predragega rajnika bode v petek, dne 1. decembra ob 4. uri popoldne iz hiše
žalosti, Gradišče št. 2, na pokopališče k Sv. Križu.
Svete maše zadušnice se bodo služile v župni cerkvi Marijinega Oznanjenja.
Preblyagega pokojnika priporočamo v pobožno molitev in blag spomin.
V Ljubljani, dne 30. novembra 1911.
Marija Petelin roj. Sorli
soproga.
Marija, Bogdan, Ana, Pavla, Melita
otroci.
4023 Prvi kranjski pogrebni zavod Fr. Doberlet.

Dijakom in dijakinjam popust!
Modna trgovina
O. Jezeršek
na Mestnem trgu
priporoča
svojo veliko izbiro damskih
čepic, perila, zavratnic,
pletenin, rokavic, predpas-
:: nikov, kožuhovine itd. ::
po znano nizkih cenah.
Kupujte v slovenski trgovini!

Kontorist — stenograf
ali
spretna stenografinja
se sprejme v stalno službo
ali za poludnevno delo. — Ponudbe
pod »Kontor« na uprav. »Sloven-
skega Naroda«. 3851

BLUZE,
krila, kostumi, plašči, polo-
rine, predpasniki,
otroške oblekice
plaški, klobuki, hčrbice, čepice.
Nigijenične potrebšline za novorojenčke.
Vsako modno blago pošilja na izbiro
M. Kristofič-Bučar
Ljubljana, Stari trg št. 9.

Št. 3959 4019
Šolska zgradba.
Za zgradbo novega šolskega poslopja v Velikem Ubeljskem, občina
Hrenovica, politični okraj Postojna, na 32 276 K 15 v proračunena dela
in dobave se bodo oddale
potom javne ponudbene obravnave
Pismene, zapечатene in s kolekom za 1 K kolekovane ponudbe z na-
povedbo popusta ali doplačila v odstotkih na enotne cene proračuna naj se predložijo
do 7. decembra t. l. ob 11. uri dopoldne
pri podpisnem okrajnem šolskem svetu in sicer morajo te ponudbe obsegati
vsa dela skupaj, zapечатeni zavitek pa imeti nadpis: »Ponudba za prevzete
zgradbe novega šolskega poslopja v Vel. Ubeljskem«.
Ponudbi mora biti dodana izrecna izjava, da pripozna ponudnik stav-
bne pogoje po vsej vsebini in da se jim brezpogojno ukloni. Razven tega je
dodati kot vadjl še 5%, troškovnih del, na katere se ponudba glasi, v gotovini
ali pa v pupilarnovarnih vrednostnih papirjih po kurzni ceni.
Podpisani okrajni šolski svet pa si izrecno pridržuje pravico izbrati
ponudnika ne glede na višino ponudbene cene oziroma če se mu vidi potrebno,
razpisati novo ponudbeno razpravo.
Nežrti, proračun in stavbni pogoji so na vpogled pri e. kr. okrajnem
glavarstvu v Postojni (stavbni oddelek) med navadnimi uradnimi uradi.
C. kr. okrajni šolski svet v Postojni,
dne 26. novembra 1911.

ILLUSION DRALLE
v svetlini.

Twirl 1911:
Veliko
darilo!
Gredilna kaptilca brez alkohola. Zadržujejo na oči.
Čudovit svetilni vrtaj mednarodno priznanost. Sestavljen
iz svetil, španski besov, solončen K 6—, vijolice K 5—,
vijolice K 4-60. Pristna izvirna znamenita napredna poved.
Juri Dralle, Podmokli n. l. 38

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani.
Dolžniška glavica K 5.000.000. Stritarjeva ulica št. 2. Rezervni fond 500.000 kron.
Podružnice v Spiljetu, Celovcu, Trstu, Sarajevu in Gorici.
Sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun ter jih obrestuje od dne vloge po čistih 4 1/2 %.
Za zrobanje dne 1. decembra 1911 priporočamo promene državnih srečk iz
leta 1904. — Glavni dobitek K 200.000—, oči K 20—, polovica K 10-20.

